

MARKO MARULIĆ

JUDITA

LIBAR
MARKA MARULA SPLIĆANINA
U KOM SE UZDARŽI ISTORIJA SVETE UDOVICE
JUDIT
U VERSIH HARVACKI SLOŽENA
KAKO ONA UBI VOJVODU OLOFERNA
PO SRIDU VOJSKE NJEGOVE
I OSLOBODI PUK ISRAELSKI
OD VELIKE POGIBILI

PRODAJU SE U BNECIH U MARKARI(J)I
U STACU(N) KI DARŽI LIBAR ZA SINJAO

POČTOVANOMU
U ISUKARSTU POPU I PARMANCIRU SPLICKOMU
GOSPODINU DO(M) DUJMU BALISTRILIĆU
KUMU SVOMU
MARKO MARULIĆ
HUMILJENO PRIPORUČE(N)'JE
Z DVORNIM POKLONOM
MILO POSKITA

Sih dan svetih korizmenih, počtovani u Isukarstu gospodine i kume moj dragi dom Dujme, privraćajući ja pisma staroga Testame(n)ta namirih se na histor(i)ju one počtene i svete udovice Judite i preohologa Oloferna, koga ona ubivši, oslobodi svu zemlju israelsku jur od nadvele pogibili.

Tuj historiju čtući, ulize mi u pamet da ju stumači(m) naši(m) jaziko(m), neka ju budu razumiti i oni ki nisu naučni knjige latinske aliti djačke. Da od te stvari hoteći tvomu otačastvu, obojega jazika dobro umiću, dar prikazati, odlučih naslidovati hitrost ditce one ki o mlado(m) litu starijih svojih darijući, nara(n)če nad(i)ju mirisnimi zel'ji, mažurano(m), rusmarinom, rutom; umitelno naprave dar svoj, da zloćudo loveći povekše uzdarje. Ja put zloćudi njih ne perim, da samo onogaj hitra kiće(n)'ja, jer inoga uzdarja od vas ne iščem nego ko sam vele od pri našao: ljubav pravu i svaršenu u Isukarstu ku mi stanovito nosite veće ner sam dostoja(n), da koliko se pristoji pitomščini vašoj ka svakomu prikloniti i pri(j)aznivi. Tu poni hitrost, kako dim, naslidujuć, usilovah se rečenu histori(j)u tako napraviti kako bude nikimi izvanjskimi urehami i uglajen'je(m) i uliza(n)'jem i razlicih masti čirsan'je(m) obnajena; a to da ne rečete da vam poklanja(m) onu je žita rukovet koju u vaših knjigah bolju nahodite. Zaisto je onaje rukovet, da mnogim cvitje(m) obkićena. Kada ju dobro razgledate, reći ćete:

Prominila (j)je lice kakono voći(n)a stabla premaliti kada najveće veselo cvasti budu. Evo bo histori(j)u tuj svedoh u versih po običaju naših začinjavac i jošće po zakonu onih starih poet, kim ni zadovoljno počitati kako je dilo prošlo, da mnoge načine obkladaju, neka je vični(j)je onim ki budu čtiti, naslidujuć umitelnu sredbu raskošna kuhača ki na gospockoj tarpezi ne klade listo varene ali pečene jistvine, da k tomu pridaje saprana i paprana i inih tacih stvari da slaje bude onim ki su prišli blagovati. Ništar manje, da prem dar moj ni tolika dostoja(n)stva, uzdan sam u vašu dobrotu da ćete ga ljubeznivo pri(j)ati cića priproste pito(m)ščine i sartčene pri(j)azni ka je od davna meju nami. Eto k vam gre Judita gospoja ma visoko počtovana, more biti ne s manjom urehom nego kada se ukaza Olofernu, ne da vas kako i njega tim prihini, da pr(i)ja pokripi u uzdaržan'ju svete čistoće, prid oči vaše ponesši i postavivši sve lipote, krasosti, kriposti, dike i slave svoje, kimi se je urešila vele plemeniti(j)je i gizdavi(j)je nego keno se reše svilo(m), zlato(m) i bisero(m); a znajuć da će moći tako počteno pribivati pod striho(m) vašo(m) kako je nigda pribivala u Betuliji pod svojom. Kada se budete s njom pitomo razgovarati, daržu da ju ćete pohvaliti ne manje ner veli pop Eliaki(m) ki od Jerosoli(m)je dojde sa svimi leviti u Betul(i)ju vidit (j)u, čuvši sarca sminost, dila hrabrost i čudnovatu svetinju života nje. S toga joj da hvale izvarsne, časti dostojne, uzviše(n)je visoko i poljubljen'je čisto, duhovno, pobožno, nijedno(m) troho(m) nedostojna poželin'ja ockvarnjeno, kako se sveti(m) pristoji i sluga(m) božji(m) podoba. I vi poni dvorno ju primite, dobrovoljno nastanite, i ku vazda hvalite dilo(m), tu pohvalite i ustmi jer je naučna hvaljena biti, navlastito od svetoga reda vašega popovskoga. Nju primite, a meni zapovite: zapovide(m) vašim služba ma vazda je pripravna da izvarši ča budete veliti, koliko joj bude uzmožno. Mir i milost gospodina našega Isukarsta budi vazda s vami. Amen.

Od rojen'ja Isukarstova u puti godišće parvo nako(n) tisuća i pet sat, na dvadeset i dva dni miseca aprila. U Splitu gradu.

ISTORIJA SVA NA KRATKO KA SE UZDARŽI U OVIH KNJIGAH

Nabukodonosor, kralj od Babiloni(j)e i od Asiri(j)e, daržeći tad grad Ninive, pobi Arfaksata, kralja od Medi, ko(n) rike Eufrata. Posla k mejašniko(m) svo(j)im da se podlože njemu. Podložiti se ne htiše. Odpravi s vojskom svoga vojvodu Oloferna ki, kuda projde, sve obuja. Pride napoko(n) u zemlju israelsku. Bi velik strah po svoj zemlji. U Jerosolim činiše mnoga ponižen'ja i posvetilišća, Bogu se priporučujući.

On podstupi Betul(i)ju, odvrti vodu ka u grad teciše, zdence pridgradske čini čuvati. Akiora, vojvodu svoga od Amoniti, jer reče da neće moći Židove svojevati ako ne budu zgrišili Bogu svomu, vezana čini popeljati i pridati Betuli(j)ano(m), obitući se zajedno s njimi ga zgubiti. Nesta vode u gradu, htihu se pridati. Ozi(j)a, knez od grada, moli jih da bi još čekali pet dan pomoći Božje. Judita, udovica sveta i plemenita, kara jih da bihu Bogu roke postavili. Sama onuj noć moli se Bogu, ureši se, pojde s rabo(m) svojo(m) Abro(m) ka Olofernu i nakon četvartoga dne, kad on pi(j)an zaspao, odkla mu glavu nožem njegovim, stavi ju na grad, vojske se pristrašiše, grajane ih tiraše, biše, odriše, bogati se vratiše. To videći Akior, pri(j)a viru njih i pribiva s njimi u Betuli(j)u. Od Jerosolime dojde veli pop Eliakim sa svimi popi Juditu viditi: Boga slaviše, nju hvališe.

Ona svo(j)imi pojde u Jerosolim. Pokloniše se u tempal, dare prikazaše, i tuj se tri misece veseliši, domom se varnuše. Judita posli parvoga muža Manasesa drugoga ne poja. Živi sto i pet lit. Leže u grob muža svoga. Sedam dan ju puk sitova. Za nje života ne oćutiše nevolje rati nika. I dan dobitja nje svako godišće bi baržen i čtova(n) od svega puka israelskoga, dokla tarpiše u sta(n)ju svomu. Na sve(m) vazda Bogu hvala. Ame(n).

ČA SE U KOM LIBRU UZDARŽI

Parvo libro. Nabukodonosor dobivši Arfaksata, posla Oloferna s vojsko(m) primati daržave, hoteći da gospoduje svim svitom.

Drugo libro. Kuda Olofernes projde s vojsko(m); kih poda se podbi; pride u Gabu; bi strah u Jerosoli(m); pozlobiše Akiora veziri jer istinu govori od naroda (j)erosolimskoga.

Treto libro. Olof(er)ne Akiora vezana zagna u Betuli(j)u hoteći ga zajedno z grajani pogubiti kad jih prime. Ozi(j)a zva Akiora i popove na večeru. Olofer(ne) podsede Betuli(j)u. Bi u grad žaja, do pet dan se hotihu pridati. Judita jih kara.

Četvarto libro. Judita s Abro(m) pojde van grada; Bog joj prida liposti, budi da vele lipa biše. Olofe(r)ne, vidiv ju, za njo(m) se zamami.

Peto libro. Olofer(ne) dvor svoj i Juditu zva na večeru. Pjan zaspao. Koliko je zlo žartje i opitje. Judita Olofernu odkla glavu i na grad postavi. Akior se obrati na viru i prebiva u Betuliju.

Šesto libro. Betuli(j)ani izidoše s oružje(m). Vojske, vidiv Oloferna ubi(j)ena, jaše bižati; oni jih tiraše i z dobitje(m) se varnuše. Eliaki(m), pop veli, s popi pride vidit Juditu. Ona svo(j)imi pojde u Jerosolim; u te(m)pal se poklonivši, s vesel'je(m) se varnu. Živi lit sto i pet.

Puk ju seda(m) dan plaka. Dan dobitja čtovaše. Amen.

KNJIGE
MARKA MARULIĆA SPLIĆANINA
U KIH SE UZDARŽI
ISTORIJA OD SVETE JUDITE
U ŠEST LIBRI RAZDILJENA
NA SLAVU BOŽJU POČINJU

LIBRO PARVO

Dike ter hvaljen'ja presvetoj Juditi,
smina nje stvore(n)'ja hoću govoriti;
zato ću moliti, Bože, tvoju svitlost,
ne hti(j) mi kratiti u tom punu milost.
Ti s' on ki da kripost svakomu dilu nje 5
i nje kipu lipost s počten'jem čistinja
ti poni sad mene tako jur napravi,
jazik da pomene ča misal pripravi.
Udahni duh pravi u mni ljubav tvoja,
da sobo(m) ne travi veće pamet moja, 10
bludeći ozoja z družbo(m) starih poet,
boge čtova koja, kimi svit biše spet.
Da ti s' nadasve svet, istinni Bože moj,
ti daješ slatko pet, vernim si ti pokoj,
a ne skup trikrat troj divička okola, 15
pridavši još u broj s kitarom Apola.
Uzdigni odzdola glas moj k nebu gori
gdi tvoga pristola čtuju svetih zbori,
da der u tvem dvori bude ti uslišan,
dokol izgovori od Judite pisan. 20
Grad veli Egbatan sazida i sredi
kralj hvale pohvata(n), Arfaksat od Medi;
pokol jur pogledi, da vlada narodom,
preza svoje zledi kih podbi pod sobom.
Mnjaše da ni robom, ni moćju od ljudi, 25
ni plemenitim rodo(m) na svit mu para ni;
da pozna po sebi, jer slava človika
najveća, ka se di, ne tarpi dovika.
Da kakono rika barzo mimohodi,
tako svaka dika s vrimeno(m) odhodi. 30
I ki se uzvodi u višu oholast,
teže mu se zgodi kad pade u propast.
Ki poni toku vlast i silu imiše,
zgubi svoj glas i čast kada ga razbiše.
I ki ga dobiše, jure potomtoga, 35
jer se oholiše, izgubiše mnoga.
Pored da je boga, Nabukodonosor
mnjaše se dilj toga - nimaše bo razbor.
Jer skupiv mnogi zbor i polag Eufrata

razvivši svoj šator, pobi Arfaksata. 40
 S vesel'jem u vrata ninivska ulize
 goneći na jata sužnje u želize.
 Malo jih ubiže, mnogo jih zagubi,
 napuni sve hiže blaga ko urubi.
 Viteze poljubi, svakoga darova, 45
 od koga nahoj bi, hrabro da se arva.
 Paka barune zva, ter sede meu njimi,
 otvoriv usta sva, govori prid svimi:
 "Ja vami hrabrimi sve sebi podložih
 ča godir očimi mo(j)ima obazrih. 50
 Slavan se učinih ter čtovan visoko,
 i glas dili mo(j)ih prostri se široko.
 Sada jure, poko nitkore ne sto(j)i
 u zemaljski oko ki me se ne bo(j)i.
 Poslat ću da ko(j)i s nami mejaš ima, 55
 zapovidi moji podložan prijima."
 Ugodno bi svima, svi ga pohvališe,
 razum, moć s ričima do neba uzniše;
 posle odpraviše ki naglo hodeći
 mejaše objizdiše, gradove proseći. 60
 Zapovid noseći Nabukdonosora,
 gospotstvo hoteći vekšega prostora.
 Ni gradi, ni hora, ne pokloniše se,
 i s tim, kad bi zora, k kralju vratiše se.
 On tomu čude se, pomuča nikoko, 65
 a paka sarde se, ja pririt žestoko.
 Govoreći tako: da će svih zgubiti
 ki ne htiše, kako on reče, učiniti.
 I priča vapiti: "Poznati ćeš ča sam -
 toj će harlo biti - Karmele i Libam, 70
 Cedar, pridavši k vam Damask s Cilici(j)om,
 i svu riku Jordari sa svom Galilejom.
 Jošće s Samari(j)om jerosolimski stan
 i s Etiopi(j)om dobro će biti znan.
 Ča more doma i van oblast i jakost ma, 75
 i koli sam silan s mojom daržavom ja."
 Zatim nimalo sta, priseže pristol'jem
 ko se sve zlatom sja ter dragim kamen'jem
 i svakim zlamen'jem kraljevske razblude,
 da to s ispunjen'jem skoro, skoro bude. 80
 O koliko blude ki kažu došasna,
 brez razbora sude kakono iza sna;
 človik bo to ne zna ako ne očituje
 njemu ki svaka zna i svud gospoduje.
 Kralj tako jiduje - sunce svitla lica, 85
 na zapad minuje, za more skri nica;
 noć jure podtica da narod, živine,
 človik, zvir i ptica, pustiv teg, počine.
 Sam ov do istine, pripun rogo bore,

ležeć na perine, usnuti ne more. 90
 Ojme, moj nebore! Gospodstvo ča t' prudi?
 Ne bdi sad nitkore; tebe misal trudi.
 Kakono kad bludi sobom simo-tamo,
 bisan pas meu ljudi, pojti ne umi kamo,
 ner se varti samo ter ujisti preži, 95
 onamo, ovamo, ciri se i reži.
 Tako t' ov, ki leži, misleći, sasvima
 ništare ne teži, a pokoja nima;
 glavom svuda kima i sobom privraća,
 posażmi očima, da san se odvraća. 100
 Jere se navraća pečal ka ga karti,
 ter skupost pribaća sve hteći odarti:
 sve joj daj požarti ča želi od svita,
 li neće do smarti nigdare bit sita.
 Još iz dna izvita ne biše sva zora, 105
 ni rosa sa cvita opala, da gora
 biljaše jur zgora visoko varhama,
 a struja od mora mišaše iskrama.
 Jure noć s tminami doli pošla biše,
 da još dan s zrakami užišal ne biše, 110
 kada se skupiše vićnici u komori,
 jer jih kralj zoviše, kim tako govori:
 "U svem mo(j)em dvori sluge najjerniji,
 i va svakom zbori u svem razumniji,
 i meni miliji! Znajte da misal ma 115
 vele me grize i ji dokla ne vidim ja
 da svaka mista, ka na svit gospoduju,
 podložna budu i da svi mene uščtuju.
 Zato odlučuju sa svimi imit rat
 ki se ne obituju poda mnom da će stat. 120
 A parvo ću obujat daržave od onih
 ki se ne htiše dat kakono ja hotih,
 nere rugo i smih u takovoj stvari
 činiše od mojih oni poklisari."
 Slišavši to stari vitezi uistinu, 125
 kako kim se mari vuhlit gospodinu,
 svaki svu kapinu sa glave snimiše
 ter pad na kolinu, dvorno zahvališe:
 "Hvala tebi", riše, "kraljeva svitlosti,
 da smo od najviše pri tebi milosti: 130
 a tvojoj jakosti jur se pristoji svom
 prez svake pakosti obladati zemljom.
 Jer ki toko sobom grad more tvard biti,
 ki ti s tvojom vojskom nećeš razoriti?
 Tko li će se mniti silan zadovolje, 135
 ki će s tobom smiti arvat se na polje?
 Sada tvoje volje stvoriti odluku,
 kako ti znaš bolje, u tvoju je ruku;
 drago će bit puku, vesel će bit rusag,

kad tebe uzvuku na svega svita sag. 140
 Zatim će te tvoj trag vazda blagoslovit.
 da rodivši se nag, tobom oblada svit.
 A glas će tvoj živit, svuda slavan hode,
 dokol budu svitit zvizde, teći vode.
 Tom hvalom uzhode, kralj veće uzbuja, 145
 kako kad se svode vali gdi (j)e struja.
 Ter hlepeč na tuja lovišća vrić mriže,
 kako ljuta guja gori glavu dviže.
 "Ki sto(j)ite niže, moga slugu verna",
 sad reče, "najbarže zovite Oloferna!" 150
 Kad dojde: "Biserna kruna mi s'", reče, "bil,
 strila zlatoperna, kud si godi hodil.
 Hrabro si se nosil u sve boje tvoje,
 tiral si, jal, ubil protivnike moje.
 A sada ovo je stvar ku ti ja velim: 155
 skup ljudi, tokoje sve ča je tribi njim.
 Obrativ putem tim, ka zapadu poji,
 grade ter župe prim i čin da su moji.
 Da me se svak boji, svaki da me čuje,
 kako se dostoji, gdi godi me čuje." 160
 On o tom duguje po kraljevskoj župi,
 hoteć da vojskuje, junake sakupi.
 Kad zbroji zastupi, piših jih biše tad,
 s kimi se uputi, sto dvadeset hil'jad.
 Mladi bihu, prez brad, jakosti najbolje, 165
 arvati svaki grad pripravnj dovolje,
 ali se na polje biti, protežući
 lukove bivolje, mačima sikući.
 Još kino sidući na konjih vojuju,
 dvanadest tisući biše jih po broju; 170
 ustežući voju, jedino jižjahu,
 prip(r)avni ka boju; konji jim aržahu.
 Bistro se metahu, igraje nogami,
 nozdarvi harkahu, mašući glavami.
 A oni strilami bihu opasani 175
 ter britci sabljami po sviti pisani.
 Gredihu šarani, kako premaliti
 široke taržani gdi su svaki cviti.
 Na glavi priviti plavi tere beli
 i perja naditi stojahu faćeli. 180
 Šćitke obeseli, kopja uzvartahu;
 svi bihu veseli, talambas tučahu;
 niki privartahu garlom začinjući,
 niki popi(j)ahu kundir nagingjući.
 Prid njimi jizdući vojvode s tumbatom, 185
 na njih se obzirući uzmitahu batom.
 Oružjem ter zlatom svaki se svitljaše,
 pera jim za vratom vitar zavi(j)aše.
 Prid svakim jahaše oprovda u krunicu,

pod krunom imaše na uho barnjicu; 190
 zlat ščit i sulicu njegovu noseći,
 na njoj korugvicu, bedeva vodeći.
 Tako ti hodeći varvljahu šerezi,
 okolo jizdeći asirski hercezi,
 bani tere knezi visoka plemena, 195
 sluge ter vitezi počtena imena.
 Svega napaćena tuj kola škripahu,
 tuj noseć brimena kamil'je stupahu.
 Tuj voli kasahu, tuj bravi potiču,
 pastiri zvizdahu za njimi i viču. 200
 Ni šibi, ni biču ne daju pokoja,
 goneći optiču, biše t' jim do znoja;
 mnoga bo ozoja ondi bihu tada,
 kim ne biše broja, kola tere stada.
 Za svom vojskom zada grediše Oloferne, 205
 ki svimi oblada s junake nesmerne.
 Svi sluge preverne okol njega bihu,
 luk, strile operne u ruci jimihu.
 A druzi gredi(h)u mašući praćami,
 kamen'je berihu u krilo rukami; 210
 druzi šćipačami bihu se zavargli,
 a druzi sabljami ke bihu potargli.
 Suknje bihu svargli, župe pripasali;
 rukavce uzvargli, bičve podpasali;
 barže t' bi ticali skaćući dubravom, 215
 ner kad bi bigali jelini prid lavom.
 Njih ti z bedar stranom koleša šćićahu,
 ka grede ravninom konji potezahu;
 sprid i zad jahahu vitezi železni,
 kopja jim se sjahu i meči bodežni. 220
 Jaki da utežni pod njimi pastusi,
 pojt u boj užežni veće ner u gusi.
 Uza nje konjusi sve piši potiču,
 ter od cvitja busi za klobuk zatiču.
 Nici prid potiču, a nici skut prime 225
 uz konj se pomiču, daržeć se za strime.
 A tuj ti meu svime, po sridi okola,
 ki biše nad svime, sijaše na kola,
 Ka zgora i zdola sva bihu gvozdena,
 a s varha do pola po gvozdu zlaćena. 230
 Kon njega usajena horugva ćuhtaše
 bila ter čerljena, zdaleč se vijaše.
 A on ti si(j)aše oholo, visoko,
 a sam pogledaše po vojsku široko;
 karvavo mu oko, čarljen biše obraz, 235
 brada jur nikoko prosida, debel haz.
 Poćaše se i u mraz, toko biše prtil,
 vas obal kako praz ki još ni strižen bil.
 A biše se povil svionim skenderom

i gojtane pustil, kićene biserom. 240
 Šapka staše s perom na glavi, doli pak
 na bedrih sa srebrom sablja tere bičak.
 Gledaše ti ga svak; lipo ga odivaše
 dolama, ke utak zlatom prosivaše.
 Oko njega staše dvakrat tretí vezir, 245
 meu njimi subaše, na svakomu pancir.
 Stahu kakono mir ki štíti kastila,
 da u nj ne skoči zvir, ni protivna sila.
 Toj kolo pritila živina vuciše,
 uz ku druga čila naizmin grediše. 250
 Taj ti črida biše od jakih bivoli,
 vranih konji liše ter čarljenih voli.
 Zaduka za koli gredihu farizi,
 a na njih do toli pokrovci grimizi. 255
 Uzde zlati frizi, zlačena žvaoca,
 pisana po brizi zlatom sedaoca.
 Od zlata staoca sa strimi zlačeni,
 od hitra tkaoca popruzi šareni.
 A konji maščeni po rep i po grivi,
 samo tud čarljeni, inuda svi sivi. 260
 Ne bihu predljivi, da bistra pogleda,
 ne bihu sklitivi, da glumna ujeta.
 Motahu t' (se) vreda skakćući nogami,
 plešući poreda, zavarg se glavami.
 Plaho ti bedrami pojdihu svartaje, 265
 razmašuć parsami, stegna podžimaje.
 Svim se pojimaje, rekal bi lećahu,
 tla ne doticaje, tako se dvizahu.
 A na njih si(j)ahu lovci ter ptičari,
 na ruci jim stahu sokoli mitari. 270
 Harti ter ogari za njimi tićući,
 kakono vahtari laptahu saćući.
 Prid kolom bi(j)ući bubnjahu nakari,
 trumbite trubljući svirahu pifari.
 A niki u citari zvoneći pojaše, 275
 kralji ter cesari hrabrost počitaše.
 Tuj se razligaše sve polje z gorami,
 rekal bi se oraše nebo sa zvizdami.
 S tacimi bukami levite dojdóše,
 kadno miri sami hjerički padoše. 280
 Tacih uzpregnuše kon Sinajske gore,
 kojino pojdoše Boga čut govore.
 Kad nitkor ne more prez straha čekati,
 grom s trubljom sa gore kad priča praskati.
 Da tko spovidati sva more čudesa? 285
 Od konjske bahati zemlja se potresa.
 Ništar ne pores(t)a, ni trava ni žito,
 kuda vojska plesa, po sve ono lito.
 Tad lačan korito prasac ostavljaše,

zvire strahlivito bigat ne umi(j)aše. 290
 Na zemlji padaše ptica sa visine,
 kad zavapi(j)aše vojska iz dubine.
 Od praha magline dvizahu se gori,
 kakono oblačine kad marče po gori.
 Seli tere dvori, poljem kada gode, 295
 u dne al u zori, paljihu se hode.
 Nestaniše t' vode gdino postojahu,
 zato vred na brode prid se popeljahu.
 A kad se brojahu, sklopiv moste nike,
 deset dan zbrojahu brodeć se prik rike. 300
 Tej sile tolike puni bihu luzi,
 kakono njive ke pokriliše pruzi.
 Kad egipski muži s kraljem ki biše kriv,
 ostaše u tuzi, osmi bič oćutiv.
 Tko je toliko smiv ki bi jih doćekal? 305
 Al nadaleć vidiv da se ne bi pripal?
 Mnju, ti bi uzdarhtal despot, car i sultan,
 tere bi pleća dal, meć ne podarvši van.
 Nit bi se oziral bižeći noć i dan.

LIBRO DRUGO

S tom vojsko(m) prejako(m) Oloferne greduć, 310
 Asiri(j)om jur svom prošal biše hituć.
 I sve svaršiti vruć, da mu ne bude ukor,
 ča veli kralj moguć Nabukodonor.
 Nigdir nimav opor, dojde na livi kraj
 Cilici(j)e, do gor angiskih, ter ondaj 315
 obhode kako zmaj, popali posade
 i sva mista onaj zauja i grade.
 Da jer se ne dade poglavit grad Melot,
 odarvat se nade, zaskoći mu oplot;
 tudje u jedan bot vaze ga, potuće 320
 svih u njem, kako skot, a njega rastuće.
 Ča zasta, razvuće i pošadši varsi,
 poplini i svuće ki bihu u Tarsi.
 Još da se ne omarsi, kon zemlje Celine
 potar pak i smarsi ismaelske sine. 325
 Prik Eufrata mine, vodeć Asiri(j)u,
 posede konfine, Mesopotami(j)u.
 Kastile, parčiju vaze, polja, gore
 i ki su u Siri(j)u grade ter njih hore,
 Ke zahitit more, od Mambre potoka 330
 dokla plaće more sa strane istoka.
 Pak počan od boka Cilici(j)e, dokom
 Jafeta široka mejaš takneš nogom.
 Madi(j)ane sobom povede zarobiv,

njih blago s živinom prez izma porubiv, 335
 A svih onih pobiv ki s meči i z bati
 jaše mu stat protiv, ne hteć se pridati.
 Damasku prid vrati prišad, malo potarp,
 poče žita žgati ka jur prošahu sarp.
 Začarni kako čarp polje, kad požar sta, 340
 ne bi utlin ni karp, da golo sve osta.
 Jer hip još ne posta, posiče i drivje,
 ni loza ne osta, u zemlji ni žil'je.
 Umri svako smin'je, svak sebi strah ima
 videć da saspin'je nad glavom je svima. 345
 Kako kad tmastima kreljutmi oblak gust
 prikriiv nebo dima, miga, gromi u hust.
 Mornar jidra popust, upi(j)e ter hiti
 da k kraju svarnuv šust u porat uhati.
 Težak darće liti, boji se, govori: 350
 "Grad mi će pobiti vinograd i bori,
 i žita ka gori jur podivaju klas.
 Ojme, zgubih skori mu hranu, moj trud vas!"
 Tako t' ognjenu vlas Oloferna slišav,
 trepi svak ter za glas pita(j)u sva kušav. 355
 Posle poslaše, i stav oni tiho prida nj,
 ništare ne postav, pridaše se poda nj.
 Jer bit ne moguć sa nj, pridat se voliše,
 i spustivši se na nj, komu tako riše:
 "Ne hti(j) od nas više, molimo, sila tva, 360
 ner ka naša biše, tva da je zemlja sva.
 Bolje je da se da u službu svaki živ,
 ner da svak biži t(j)a al umre duh pustiv.
 Odvrati poni gnjiv, tebi će čast biti,
 milost nam tuj stvoriv, kralj će t' zahvaliti. 365
 Jerbo će voliti mista da mu služe
 puna po sve liti, ner pusta da tuže.
 Dostojni su uze i smarti bud takoj,
 kino se oglušē dat se sili jakoj.
 Da evo sve ovoj, ča je u našoj nadi, 370
 u ruci je tvojoj, župe, sela, gradi,
 polja ter livadi i stada živine:
 budi ta sva sadi kraljeve svitline.
 Blago svake cine i sva obitil s njim,
 i sve stvari ine, i mi sami zatim 375
 služit ćemo sasvim kraljevu velikost,
 listo nas ti sad prim u miru na milost."
 Bi miran i usilost ne da jim za sada,
 ner da ne bude prost nitkore od tada
 zakona ki kralj da. I kad godi čuje 380
 ime kralja, tada poniknuv da čtuje.
 Oholosti luje vidi li ovoga,
 ki se ne sviduje, mneć se vekši Boga?
 Malo potomtoga umrit će, smardit pak,

ter ostaviv mnoga, s najmanjšim bit jednak. 385
 Koga sad trepi svak, nitkor ga hajat neć,
 kad u grob nauznak prostre se jur ležeć.
 I ki (j)e sad hoteć da vlada zemljom svom,
 malo, malo posteć, pića će bit čarvom.
 Ki sada svakim zlom pritiska narod ov, 390
 pritisnut će potom njega kamen zakrov.
 To t' će biti njegov konac ki sad sto(j)i
 ter mni da je takov da ga se i smart bo(j)i.
 Da ovi li koji daje se oholosti,
 ka se ne pristo(j)i, još nima milosti. 395
 Uze blaga dosti, u talik zauja,
 ni još jim ne prosti, vojnikov priuja.
 Svak skuta poduja, čtujući človika,
 tolik strah obuja mista svakolika.
 Gospoda velika od gradov pram njemu 400
 gredihi, razlika vesel'ja čine mu.
 Svitilnike žge mu, krune donošahu,
 pojahu jošće mu ter tance vojahu.
 Tuj ti mu zvonjahu gusle s leutaši,
 dipli privartahu, s njimi nakaraši. 405
 Ni tim ne zaparši on twardosti svoje,
 mnozim grad potarši, posiće i hvoje
 gdi bozi njih stoje. "Bog", reče, "ni nitkor
 ner koga se boje, Nabukodonosor."
 Dili se od tih gor, sobalsku Siriju 410
 projde shodeć niz gor i još Apami(j)u.
 Mesopotami(j)u projde tokoj, ter tu
 dopri Idumi(j)u gdino palme restu.
 Gabalsko jest u tu daržavu vladan'je,
 grade pri(j)a sve tu i sve njih iman'je. 415
 Tuj sidi, sabran'je sve vojske čineći,
 i tuj u to stan'je trideset dan steći.
 Dokla dohodeći svi se dosabraše,
 misec jur sviteći drugoč se kazaše.
 Tankorog hojaše, kakovno biše bil, 420
 kada tuj pristaše parva čela svih sil.
 Ne bi tko bi se ril; ki su to slišali,
 strah jih je svih ubil, svi su se pripali.
 Jesu se bojali Židove da i njim
 rasap ter pečali ne budu kako inim, 425
 Da grad Jerosolim, Oloferne došad,
 nastupom oholim ne stare. Zato tad
 slaše ljudi ki šad Samari(j)om uzgor
 der gdi je Hjerik grad, sedošē na varh gor.
 Još da niki opor bude, opletoše 430
 sela tere njih dvor, i koko mogoše,
 u gradu snesoše žita za potribu
 u toj vrime loše čekaje pogibu.
 Upisavši knjigu pop veli Eliakim,

jer imiše brigu, posla tad k onim svim, 435
 ki su u Dotaim i kon Esdroloma,
 i nakon njih inim: da ne side doma,
 Ner da bljudu droma i klance zaskoče,
 i gdi je proloma, da zavale ploče.
 Jeda s' ne proskoče protivnici naprid 440
 hteći da rastoče jerosolimski zid.
 Ne bi t' j(i)h strah ni stid, sve toj učiniše,
 ča jim pop svet i sid pišući veliše.
 U gradu vapiše s moljen'jem prihilim
 ter se poniziše svi postom nejilim. 445
 Popove još zatim pleća sva odiše
 vričišćem tim ostrim ter suze roniše.
 Ditčicu prostriše prama templu božjem,
 a oltar pokriše zgora cilici(j)em.
 Tad svi jednim vapjem moljahu govore; 450
 "Bože, koga u svem kripost svaka more,
 pozri nas odzgore i glase naše čuj,
 ter, ki nas sad more, strahov nas obaruj.
 Ti ne daj da ovuj pogibil prime puk,
 puk ovi tvoj, kojuj dat misli ljuti vuk. 455
 Jakost od tvojih ruk oblomi ovoga
 oružje, strile, luk, ki ne čtuje Boga.
 A ne daj da tvoga grada stan primisti,
 i templa ovoga oltar onečisti!
 Svagdan se na nj misti za slavu tvoju tov 460
 žartja, kono čisti grišnike od grihov.
 Vidiš li kako ov po svitu tekući,
 lovi karvavi lov, derući, koljući
 i grade orući? Ti Jerosolime
 ubran čuvajući, da ju ne obime, 465
 Ni mista nje prime, ni blaga njeje, ko
 ne dvi, ni tri zime kupismo, da lit sto
 i još desetkrat to, od ko ti tuj stavi
 puk ovi, ni tad go kad Egipt ostavi.
 Ne daj da se izbavi milih sinak mati, 470
 ter se ne zadavi, ne moguć gledati
 gdino ih vezati svih budu žestoko,
 i bi(j)uć peljati u robstvo daleko.
 Nemilostiv toko on jest da grad vazam,
 svih ključi nizoko, ne prašća ni ženam, 475
 da svakim vašćinam za rugo prida jih,
 gdino gleda sajam, gdi vide muži njih.
 Ti stegni moć ovih ki svojom žestinom
 nadhode lavov svih sve sile jaćinom.
 Ako im ti tvojom vlastju neć zabranit, 480
 tko je ta ki sobom more se obranit?
 Ti nas poni shranit dostojaj se, Bože,
 njih tuj ne ustanit. Kripost tva sve može.
 Tebi se podlože molimo u suzah,

ne daj da nas slože u tolicih tugah. 485
 Od meči, od uzah, kad si godi hotil,
 i od jacih rukah ti nas si slobodil.
 Ti nas jesi vodil prik mora po prahu,
 onih si potopil kino nas tirahu.
 Po tvom jošće strahu, kako obita sam, 490
 kino ovde stahu, ustupiše se nam.
 Pogledaj poni k nam, Gospodine, sada,
 milost tvu pošlji nam, kakono i tada.
 Ufan'je i nada naša sam jesi ti,
 ti ne daj da vlada nami ki s tobom ni. 495
 Grišni smo, Bože, mi, da milost tva gdi (j)e?
 Puk tvoj ni p'je, ni ji. Pomiluj, upi(j)e.
 Pomiluj, tebi je dostojno stvoriti
 milost onim ki (j)e budu ti prositi.
 Mi ćemo t' služiti i dušom i udi, 500
 zakon obslužiti, pomoć naša budi."
 Tako t' ovi ljudi vikahu plačući,
 u takovom trudi li Boga zovući.
 Eliakim tišući njih, reče: "Dim vam ja
 da Bog, vas slišući, i imit će smiljen'ja. 505
 Poste ter moljen'ja listo ne pustite,
 dilo ponižen'ja svagdan prikažite.
 Nu se spomenite od Mojsesa, vam dim,
 tere dobro vi(j)te koga dobi i čim.
 Pride u Rafadim Amalek kralj, hotući 510
 da z božjim pukom svim boj bije, uzdajuć
 da je vele mogući oružjem i mnoštvom
 ter da će svih potući došad na mistu tom.
 Ne mečem ni šćitom Mojses dobi njega,
 da molitve hitom, i pobi ga svega. 515
 Tako će i sega zločinca pobiti
 Bog vaš, ako njega budete moliti."
 Pričaše postiti, te riči slišēći,
 i žartja činiti, udilje moleći.
 Vričišća noseći, po glavi luženi, 520
 da budu proseći Bogom pohojeni.
 Kada ču ognjeni Oloferne taj glas,
 da su zasedeni puti od gorskih staz,
 i da židovska vlas prip(r)avno čeka boj,
 čudi se i starši vas i gnjivan bi zatoj. 525
 I sazavav u dvor svoj amonske vojvode:
 "Tko su", reče, "ovoj ki po varsih hode
 bljudući prohode? Ki gradi? Ka hitrost?
 Mnogi li se plode, mnoga li njih jakost?
 Da im(i)ju sminost stati protiv naju? 530
 Ali našu hrabrost ni sile ne znaju?
 Sami nas ne haju, toliko su smini,
 ter nas ne sritaju s častju kako ini."
 To rekši, zapini usta, zube sharsti,

a njim ti namini zala svake varsti. 535
 Splete parste s parsti, a glavom pokima
 i od toke garsti zavrati očima.
 Svaki jih strah ima gledat ga u lica,
 gdi marmnje meu njima, ter obrazom nica
 stahu, kako ditca kad skulan di: "Quitto!" 540
 Ter pojamši biča zakrikne sardito.
 Parva stanovito glava od Amoniti,
 Akior, uhilito poča govoriti:
 "Hti(j) se dostojiti slišat, gospodine,
 jer ću ti praviti od togaj istine. 545
 Ni bo tribi hine da k tebi donesu,
 ni stvari ke ine, nego keno jesu.
 Puka strane te su, ki s zemlje kaldejske
 k zemljam pride ke su mesopotamejske.
 Jer slave nebeske Boga sebi obraše, 550
 ostaviv boge ke otcij njih čtovaše.
 U Karah počaše tada pribivati,
 jednoga kad jaše Boga virovati.
 I pokol stiskati glad mnogi ja vas svit,
 taj puk pojde stati, dvigši se, u Egipt. 555
 Gdi sta četarsta lit i bi toko množan,
 da nitkore sbro(j)it njega ne bi možan.
 Egipski premožan kralj nima jur mira,
 da taj puk pobožan toko se razšira.
 Ter ga tako stira rabotom parteći, 560
 da on jur ponira od truda hodeći.
 Zato se moleći vapiti k Bogu ja,
 Bog njega mileći, Egiptu rane da.
 Kada, da idu tja, Egipt jim dopusti,
 tad saržba Božja sta, nevolja popusti. 565
 Da jer se uzgrusti kralju od Egipta,
 na njih ti pripusti, li da jih pohita,
 pohitav uplita, koko bude moći,
 trudom brez izvita, u dne ter u noći.
 Tad Bog svoje moći skazav, ki bižahu, 570
 posla jim pomoći, jere se bojahu.
 Nakraj mora stahu, more se rastupi,
 puk po suhu prahu naprida postupi.
 Za njimi pristupi kralj svimi silami,
 more ga obstupi i pokri vodami. 575
 Zamisi s kolami ljudi, konje, meče,
 kopja s korugvami, nitkor ne uteče.
 A kad puk proteče kroz Čarljeno more,
 k pustinjam priteče od Sinajske gore:
 voda ku ne more od gorčine piti, 580
 slatka bi i more svak je se napiti.
 Četardeset liti s nebes jim dažji man,
 kruh, kim se nasiti, beruč ga svaki dan.
 Na koju godi stran sobom obratiše,

sela, grade i stan prez boja dobiše. 585
 Jere se arviše za nje vazdi Bog njih,
 nigdar ne izgubiše, ner kad grih sape jih.
 Kad bo bogov tujih pri(j)aše ostaviv
 Boga svoga, Bog svih podloži pod svoj gnjiv.
 Niki mart, niki živ u hlapstvo idiše, 590
 niki sve izgubiv plačan ostaniše.
 Opet jih varniše Bog u parvo stan'je,
 kada jih vidiše čineći kajan'je.
 Po njega smiljen'je kralju Kanane(j)u
 daše rasčinjen'je i još Jebuse(j)u, 595
 i s njim Fereze(j)u, i Eteju toje,
 Eve(j)u i Amore(j)u kraljem još tokoje.
 Sva mista njih koje godir gdi imihu
 učinivši svoje, u miru živihu.
 Dobrosrićni bihu vazda der do vika, 600
 dokol ne padihu u prezpravdja nika.
 Ni jošće velika svitlost, obhode svit
 vrimena selika, svaršila vele lit,
 da je zaveden bit puk ovi i živil
 u strane tujih mist, jer biše sagrišil. 605
 Pak se je obratil k Bogu svom, i Bog njih
 jest jih oslobodil od uze protivnih.
 I u mistih ovih, povarnuv se, leže,
 ter u rukah svojih Jerosolim darže.
 Sada, ki teg teže, mili gospodine, 610
 jeda j(i)h grih steže, izuvij istine.
 Jer ako krivine ke jesu dilja kih
 Bog se ne pomene da jur pomože njih,
 Pojdimo najti jih, komu su zgrišili,
 Bog će pridati jih tudje tvojoj sili. 615
 Ako l' prevridili nisu svomu Bogu,
 moć sa hitri dili njih ti ne premogu."
 Tako po razlogu besidi Akior,
 da razlog pod nogu postavi nerazbor.
 Jer vidit bi ukor ovo vezirom svim, 620
 čude se da opor može tko biti njim.
 I razsarjeni tim jaše mislit on čas,
 da ga obvargu zlim, da ga zgube danas.
 "Tko je", riše, "ov pas ki vo mni da neće
 puk oni, zgledav nas, obratiti pleće? 625
 I na gori steće da će osiditi,
 da će ne bižeće protivit nam smiti?
 Ki ni piš hoditi, ni na konju sidit,
 ni se zna šćititi, ni meč u boj nosit.
 Pojmo jih zatirit ali jih poklati, 630
 ako se budu rit. Tada će poznati
 ča se je rugati, hinbeni Akior,
 kad i njim metati budemo s ovih gor.
 I vas ž(i)dovski dvor vidit će da je bog

Nabukodonosor, ki (j)e toliko mog, 635
a ne Gog ni Magog." Tako se sarjahu,
tako žegući rog na njega marmnjahu.
Piše ti na prahu i po salbun si(j)e,
ki se oholu bahu svit dat usiluje.
Jer on ne slišuje nauk od istine, 640
ki se uzvišuje u slavi taščine,
Pravdu pogarjuje, ljubi vuhavščine.

LIBRO TRETO

Da vazda pravednih Bog jest obaroval,
i još po smarti njih vičnji njim život dal,
tako ti ni puščal Akior da zgine, 645
u nevoljah upal zacića istine.
Veziri toj čine, Oloferna gnjivu
pridaše vrućine, kako konju živu
kad teče po njivu, kad mu dadu ostrog,
popostrese grivu tere poljuti nog. 650
Priskoči plot i stog i potok prikine,
koliko je uzmog, teče, vrata rine.
Tako sobom hizne ovoga gardoba,
kad ju pouzdvigne vezirska hudoba.
Poni u toj doba Oloferne sardit, 655
jer vlada njim zloba, tako ja govorit:
"Ki si prorok da rit umiš, Akiore,
da narod taj odrīt nam se sada more?
Uzdaje se u gore al u bogu nikom
da njima pomore? Hiniš nami u tom. 660
A sad da ti sobom iskusiš, jer nitkor
zvat se more bogom, ner Nadukdonosor.
Kada mi vas njih zbor obratimo pod mač,
zadit će naš kosor i tebe u rubo tač.
Ča blidiš, ali plač ča t' lica zaliva, 665
ako tvoja pritač znaš da ni laživa?
Živit ćeš gdi živa ostane njih dobar:
gdi li ona saspiva, saspit ćeš i ti zgar.
A da t' bude ta stvar, vedte ga da side
u taj grad pod ki bar ma hoću da ide. 670
U ki kad unide tere zaskoči rov,
činte da ne izide nitkore živ, ni ov."
Grad biše ovi nov, na gori si(j)aše,
oko njega obrov, Betuli(j)a se zvaše.
Grad taj uzdaržaše narod Simeona, 675
i njemu služaše polja strana ona.
Tamo moć siona pogna Akiorom,
da smarti zakona tarpi s gradskim zborom.
Dojdoše pod varho(m) i tuj ga vezaše

nazad ruku s rukom k stablu ko tuj staše. 680
 Jere im ne daše pojti priko meje,
 ki s gore metaše iz prače kamen'je.
 Oni ga ondeje vezana pustiše,
 ovi zgor tudeje sašad, odrišiše
 i k gradu odniše. Pitaše grajani, 685
 Zač mu učiniše toj Asiri(j)ani?
 Od Betul(i)jani dva poglaviti(j)a
 bihu tada zvani Karne ter Ozi(j)a.
 Prid njimi izvi(j)a sve ča mu se steče,
 Akior, da pri(j)a proplaka, pak reče: 690
 "Ovo se zareče Oloferne sardit,
 da će sva na meče mesa vaša razdit.
 I mene s vami ubit, na to me je zagnal.
 Bog daj da bi ta prit njemu na glavu pal.
 Toj se je prisegal stvoriti vam sa mnom, 695
 jerbo sam ja rekal: Bog vlada zemljorn tom,
 i Bog vaš sam sobom da ima moć i vlas,
 u vrimenu ovom obarovati vas."
 Kad sliša puk taj glas, Bogu se pokloni,
 smakši beritu s vlas i suzami roni. 700
 Moleći da ukloni njih od pogibili,
 kom karvavec oni mnozih jur uhili.
 "Ti se", riše, "smili, o Bože gospodstva,
 pozriv naši dili ki su humiljenstva.
 I onih oholstva, ki prite, pogledaj. 705
 Rasap ter ubojstva odvrati i ne daj.
 Ukaži da si haj ufajućih u te,
 ukaži da s' nehaj ufajućih u se.
 Smiri, molimo, nje ki se uznašaju
 silom svojom, a tve jakosti ne znaju. 710
 Čuvaj, brani naju, jerebo si ti sam,
 ki s' u gornjem raju slava ter dika nam."
 To rekši i suzam ustaviv izvora,
 pričaše obistram tišit Akiora
 Govore: "On zgora ki gleda, stvoritelj 715
 od svakoga stvora bit će t' obaritelj
 i svih nas spasitelj tako da još onih
 hoće bit raspitelj ki hlepe razsut svih.
 I kada nas od njih Gospodin slobodi,
 dozov k tebi tvo(j)ih, ter stoj s nami ovdi. 720
 Toj ti budi godi, da ki (j)e s nami Bog,
 i tebe pohodi, jer znaš da je svemog."
 Tuj Akior nebog zlovoljan stojaše,
 kakono niz oblog u zemlju gledaše.
 Ter riči slišaše, jur tvarje daržeće 725
 da u kom ufaše, ostavit ga neće.
 Jur sunce ničeće, nagnul biše kola
 svitli obraz hteće zamaknuti dola.
 Istočnoga okola jur šćićaše stranu

noć, dvižuć odzdola čarnokosu glavu. 730
 Kadano poznanu Akiora cilost
 na svom zazva stanu Ozi(j)eva milost,
 jer znaše da blagost velika jest tomu,
 s ljubavju prijat gost u koga je domu.
 Sazva još k ovomu i pope za bratstvo, 735
 da žežinu svomu pokripe mlohavstvo.
 Večeru i jistvo obilo napravi
 za stolom toj ljudstvo više sebe stavi.
 Ništar ne ostavi ča se čtu pristoja,
 da veće ljubavi skazati nastoja. 740
 Toj i ovoj poja, ne sebi hoteći,
 jer se ne dostoja, da družih nudeći.
 Svi Boga hvaleći, Akiora nukaje,
 Akiora tišeći, Akiora gledaje.
 Li njega svidaje da se ne zlovolji 745
 u Bogu uzdaje, Bogu da se moli.
 Sedeći za stoli, oni se čtovahu,
 obhode okoli sluge jim landahu.
 A družu služahu vino iz bokare,
 čarljeno livahu u zlate pehare. 750
 Ča peku, ča vare, družu ti nošahu
 na čiste lopare: jedno donošahu,
 drugo odnošahu, svartaje nogami,
 dvorno pristupahu, segaje rukami.
 Visoko s svićami stahu kandaliri, 755
 mnogimi zrakami odsivahu miri.
 Ne biše tko sviri, ni z bukom govori,
 ni smi(j)ec se ciri, ni šale ki tvori.
 Svaki tiho z(b)ori: ča oni pomina,
 ča ov odgovori, ča li sam namina. 760
 Ona smart(n)a tmina, ku na vratoh vide,
 od karvi, od plina, da k njim ne unide.
 Toj ovoj obide razlika besida,
 li na tom izide da grada i zida.
 Ako Bog ne svida, na branicih vahtar 765
 zaman bdi i sida, a na vratih vratar.
 Zatoj imiše mar, ustav se na nogu,
 da skupe puka bar u svu sinagogu.
 Ter se mole Bogu. Moliše ga svu noć,
 u potribu mnogu da jim pošlje pomoć. 770
 Jer je zdravje i moć i utočišće njih,
 upalih u nemoć dilj straha p(r)otivnih.
 Od postilj istočnih dviže glavu Titan,
 osini tmin noćnih da zarene hitan.
 Jur svital biše dan i vidiše sa gor, 775
 kimno tuj biše stan, vojske greduć uzgor.
 Kako prisičen bor na zemlju padoše,
 na golu glavu zgor pepeo vargoše.
 Moleći rekoše: "Bože, pomiluj nas,

jer evo dođoše poterti nas danas. 780
 Kako ti viš i znaš, skaži tvoje čudje,
 da puka tvoga vlas ne pogine tudje."
 Vazeše orudje i stine u skuti.
 Stupiše osudje gdi su tisknji puti,
 gdi su klanci kruti meu klesurami, 785
 da, stavši na ljuti, meću se praćami.
 A vojske stranami varvljahu ka gradu,
 blizu pod stinami okolom da padu.
 Potok niz livadu marmnjući teciše,
 pod borjem u hladu, bistar i čist biše. 790
 Grana ga grediše vojena po brigu,
 ter vode nesiše tad gradu po sridu.
 Ovu da pristrigu, Oloferne reče,
 tako da napridu ka gradu ne teče.
 Da još nedaleče od grada stojahu 795
 poduboke bleče gdi vodu čripahu
 grajani ter pjahu, skrovito pohvate,
 jere se bojahu da jih ne uhvate.
 Uz toj se navrate Amon i Madi(j)an
 šatoru prid vrate Olofernu izvan. 800
 "Znaj", riše, "da on stan ne uzda u ljude,
 da u tuj gorsku stran na koj stražu bljude.
 Da ti poni bude taj prez arvanje grad,
 i grajan zloćude ne budu vridne sad,
 stav stražu, kano pad kon zdenac, ne dade 805
 vazimat vodu kad ki od njih napade.
 Tim ti se pridade vas puk on od volje,
 ali se raspade od toke nevolje.
 Od tada jih kolje žaja kad ti veli
 odvratit u polje njih potok on veli." 810
 Slišav on ča želi, naredi vojvode
 kim moćno zapeli da čuvaju vode.
 I sunce odhode dvadesetkrat pride,
 li oni obhode i na zdencih side.
 Od tada unide u gradu sušina, 815
 z gusteran izide jure i vlažina.
 Od nikih dubina još vode imaše
 ka žmulom cidina mirom se diljaše.
 Ništar manje znaše svak da sva ne bi svim
 žeju, ka jih žgaše, ugasila tad njim. 820
 Stopit ust ne bi čim, prisihat ja jazik,
 usne pucat, zatim bliditi vas človik.
 Skupiv se puk velik, muži, žene, ditca,
 tko star, tko mladolik, k Oziji se stica.
 Svaki smina lica (sminost nevolja dav) 825
 njemu oporica i tuži, prida nj stav.
 "Bog", riše, "sud postav meu tobom i nami,
 u kolik trud pridav varže nas u plami.
 Ne hti(j) podvit rami da mirno govoriš

pri ner nas žajami nevoljno umoriš. 830
 Sad oto sam vidiš, veće ne moremo
 ov grad u ki sidiš i ki u nj živemo.
 Sami sebe ćemo dat Asiri(j)anom
 pri nere budemo martvi sa svim stanom.
 Evo smo pod članom jur toga vrimena, 835
 da želimo slanom polahčat brimena.
 Plače brižna žena i jure rada je,
 da je povedena z ditcom mruć od žaje.
 I svim nam laglja je od meča smart vidit,
 ner se mučit zjaje, a nimat ča popit. 840
 Tad i uzu tarpit vele manji jest trud,
 a Boga u svem hvalit i pravde njegov sud.
 I ti poni odsud dati grad i nas svih,
 (pristani na taj blud) u ruke od sil tih. 845
 Stavmo se u volju njih, ali će skratiti
 nagla smart tug ovih, al uza smaliti."
 Toj rekši, cviliti u carkvu stojući
 i parste lomiti jaše jadajući,
 k Bogu vapijući: "Bože, sagrišismo,
 na zlo pristajući, nepravdu činismo! 850
 Krivinu tvorismo i s otci našimi
 zakon ne spunismo. Da ti, ki s' nad svimi,
 milostiv ti primi na milost svih naju,
 od ruk nas odnimi ki tebe ne znaju.
 Ki, priteć, ne daju da te čtuje tvoj stvor: 855
 Bog je sam, pravljaju, Nabukodonosor.
 Ne daj nas pod njih hor, jer će reć narod zal,
 gdi (j)e njih nebotvor, ča jih ni pomogal?"
 U veliku pečal, s plačnima očima
 Ozi(j)a ustarhal staše meu njima, 860
 kako ki strašnima vitri zagonjen brod
 meu vali mnogima vodi prik slanah vod.
 Svarta korablji hod ne kuda bi hotil,
 da dajuć jidrom god kud jih je duh zavil.
 Li još se je usilil kokogod se oprit, 865
 dokla je tamun cil, ne hteć o skolj udril.
 Simo-tamo pozrit ne staje jer vidi
 da mu se je borit s vitrom, s morem, s diždi.
 Garbin hlopom hlidi a zvižju konopi,
 val rovući slidi, ter busa u popi. 870
 Sve nebo poklopi oblak s tmasta lica,
 iz njega dižd kropi, mun'ja ga prosica.
 Grom s triskom potica, strahotno tartnjući,
 preda, pada nica mornar li jidrući.
 Tako t' se obzirući, Ozi(j)a predaše 875
 pogibil vidući, da li još uzdaše.
 Zato govoraše, roneći suzami,
 tere jih toljaše simi besidami:
 "Ne sobom, da vami, bratjo, pečalan bih,

zato vazda s nami Bog hoće biti, rih. 880
 I sada ja vas svih, ja životom mojim,
 iskupil bih od tih nevolj i blagom svim.
 To bit ne more, vim. Da on ki stvori svit,
 to vazda reći smim, pomoć nam more bit.
 Zato nitkor zgubit ne hti(j) čeljad i stan, 885
 i sam sebe ubit. Počkajmo još pet dan.
 Jeda s' odrene van Bog saržbu tu od nas
 ter svoj podstavi dlan uzdaržeć ov puk vas.
 Ako ne dojde spas ki mnju da će biti,
 ča ste rekli danas, hoćemo stvoriti." 890
 Hotiše starpiti svit ovi Ozi(j)e
 i jaše moliti da jim Bog barži(j)e
 pomoć svu podi(j)e i milo pohaja,
 da jih ne ubi(j)e nepri(j)atelj ni žaja.
 Tada se nahaja Judit u gradu tom, 895
 kano svih nadhaja lipostju, dobrotom.
 Ka živit životom odluči prečisto,
 poče imit od kom udovičtva misto.
 Mnozi (j)u zaisto vlastele prosiše,
 ona Bogu listo služiti želiše. 900
 Skrovišće imiše gori pod slimena,
 gdi Boga zoviše s rabom zatvorena.
 Hotin'ja putena usteza posteći,
 strunami pletena vričića noseći.
 Tege li težeći da ni telu pokoj, 905
 almuštva čineći skupščini uboškoj.
 Živine velik broj muž bo nje ostavi
 i blago mnogo njoj kad se s njom rastavi.
 Da ona ne stavi u tom sartce svoje,
 ner ko ljube pravi, vikomnje kono je. 910
 Sva moć riči moje izreći ne umi t'
 pobožje koko je, cić koga gardi svit.
 Prem ako mladih lit biše i lipa stvora,
 da od kriposti cvit - hći biše Merara,
 Ki zide od stara roda Simeona, 915
 brata Isakara tere Zabulona.
 Muža imi ona ki se zva Manases,
 oblužec zakona ki jim da Mojses.
 Ovogaj na poses, gdi se žetva tvori,
 kad Sirij tere Pes najvećma uzgori, 920
 moć toplin umori plamena vrućijih.
 Martva ga zatvori grob njega starijih.
 Mises šestli lit trih jur biše nastupil,
 da biše on živih priminuvši pustil,
 kada Judit sih dil potribu videći, 925
 ča je Ozi(j)a ril, kara uzročeci,
 Popom govoreći Kabru i Karmu dvim:
 "Ku rič izusteći Ozi(j)a reče svim,
 da grad da protivnim peti dan i petu noć,

ako nam protiv njim ne pošlje Bog pomoć? 930
 Tko ste, da ćete moć Božju iskusiti,
 ter svim vekšu nemoć, vekši gnjiv naditi?
 Jer se razsarditi hoće tom ričju Bog,
 pri ner se smiliti, ni dati nam odlog.
 Vele dvigoste rog, roke take upram 935
 k Bogu, ki je svemog, da milost svu da nam,
 ter da tad pride sam pomoć puku semu,
 kada je drago vam, ne kad je god njemu!
 Milostan je u svemu, prošćen'je prosimo
 od togaj tere mu duše ponizimo. 940
 S skrušen'jem molimo da po njega volju
 lahkost oćutimo, odbivši nevolju.
 Da kako sad kolju oni nas ohol'jem,
 tako padu u polju našim humiljen'jem.
 Jer izneviren'jem ne ockvarnismo se. 945
 Otac pr(i)stupljen'jem tuje boge prose,
 Koji grih podnose oni tad u to dob
 tarpiše angose, glad, meče i porob.
 Da nam je nepodob primat ner onoga,
 Abram, Isak, Jakob koga čtova Boga. 950
 Utišen'je toga čekajmo tarpljivo,
 zla će nas ovoga zbavit milostivo.
 Tere će rugljivo zbiti pod moć nižu
 svih, nepri(j)aznivo ki se na nas dvižu.
 A sad Božju hižu kino uzdaržite, 955
 k kim duše pribižu da jih očistite.
 Pristoji se, vite, popovstvu vašemu,
 da sartca kripite vi puku našem.
 Pomenak čine mu od naših starijih;
 jer Bog u ničemu zato nevolji jih. 960
 Da tim iskusi jih je li njih život prav
 i je li vera u njih i s ufan'jem ljubav.
 Abram u trudih stav i u skarbost mnogu,
 kripak bi kako lav u služen'je Bogu.
 Pečali nalogu Isak, Jakob nosit 965
 skazaše da mogu, a Bogu ne zgrišit.
 Mojses tokoj čini t', i svaki ushaja,
 ki hti zlo pritarpit, da Bogu ugaja.
 A puk, ki ne haja, ner Boga da skusi,
 saržba ga pohaja i smart ga pokusi. 970
 Zato da ne strusi nami pomarmnjan'je,
 činte, ner da skljusi nisko ponižan'je.
 Govore: Karan'je Božje to jest manje,
 ner naše zgrišan'je i naše poganje.
 Bog nas bi(j)e hlanje nere dosto(j)imo. 975
 Sarčno na nas zvanje da ga se bo(j)imo,
 da grih ostavimo, da bolji bivamo,
 a ne da zgubimo ča na svit imamo."
 Pošadši k njoj tamo i Ozi(j)a sliša

tuj rič, ka ne samo da veće njim miša. 980
 Ništar manje niša visoko hvalu nje,
 ka ničće ne sgriša ča biše istine se.
 Zajedno s popi ste, riše: "Sve su prave,
 Judita, riči te ke s' rekla sad. Zdrave
 da budu daržave i mi, moli za nas: 985
 svetošći tve slave znane su po svit vas."
 Ona reče: "Danas ča sam rekla godi,
 kako zna svaki nas od Boga da shodi.
 Tako po sej škodi hoćete vidit stvar,
 ku misal ma svodi, da ni ner Božji dar. 990
 Sada imite var višnjega moliti
 da ruku mu prostar, rači to stvoriti.
 Ostavte hotiti znati misal moju,
 na vratoh siditi hoćete noć ovu.
 A kada ja pojdu vanka s Abrom mojom, 995
 dokla opet dojdu, svi vi z družbom svojom
 molte svetom molbom za nas otca Boga
 s umiljenom pojom i s skrušen'ja mnoga."
 "Poj i Bog zla toga po te oslobodi
 jur puka ovoga!" Ozi(j)a tako di: 1000
 "Z bogom poj i hodi i kuda godir greš,
 vazdi te pohodi, vazdi slavom ureš.
 I pri nere umreš, on čin da dila, ko
 godir stvorit napreš, glas dvignut visoko
 i prostart široko po svitu da bude znan." 1005
 Govoriv to toko, s popovi pojde van,
 Misleći duboko, ostaviv nju na stan.

LIBRO ČETVARTO

Oni odašadši, Judit u komori
 svojoj tad pošadši, dviže ruke gori. 1010
 Ter tako govori lugom potrusivši
 svu glavu odzgori, kip vrićom odivši:
 "Bože, ki stvorivši svaka, obladaš svim,
 i sve naredivši, zakon si dal tvojim.
 Dal si otcem mo(j)im meč kim odvrtiše
 rugo i silu onim ki silu činiše. 1015
 Ki ovaščiniše sestru njih, u zlo ih
 tišće, i vidiše žen i hćeri svojih
 od sebe razsto(j)ih, blago razdiljeno
 u ruke slug tvo(j)ih, tobom dopušćeno.
 Tebe humiljeno, Gospodine, molju, 1020
 pogledaj smiljeno na našu nevolju.
 Otpusti zlu volju i rabi Juditi
 pomozi, ka volju tvu želim spuniti.
 Rači se smiliti, milostiv bo jesi,

sve mož učiniti, zla od nas odnesi. 1025
 Desnom tvojom stresi asirske sile sad,
 u zgibil zanesi, kako egipske tad
 Tirahu puk tvoj kad s oružjem tekući
 i svaki, karvi rad, naglo napirući.
 Ter se uzdajući u kola, u konje, 1030
 u silu, li mnjući, tudje potarti nje.
 Da sa strane gornje pozrivši tva milost,
 u prezdan'je donje pade njih oholost.
 Pomanjka jim jakost, nitkor se ne varnu,
 ne osta jih ni kost, svih voda pogarnu. 1035
 Tako da posarnu ovi, moj Bože, čin
 ki misle da zgarnu sada nas s ovih stin.
 Ti jur njimi privin, kolik je, da znaju,
 u njih uzdan'ju hin ki u se uzdaju.
 Ki se uznišaju kopji ter strilami, 1040
 ščiti kih višaju o vratu prik rami.
 I britci sabljami i konji barzimi,
 mnogimi silami i ljudmi hrabrimi.
 Ne znajuć nad svimi da si Gospodin ti,
 da s' pomoć pravimi, ne tome ki prav ni. 1045
 Poni ki vo svih ji, nigdare karvi sit,
 ti silu njega hti(j) silom tvojom slomit.
 Ki tempal razorit jest se zahvalio.
 Sveta tva ockvarnit ka s' ti posvetio.
 Krov ki (j)e sad cio, stukši ga razvrići, 1050
 mečem svo(j)ih sio oltar tvoj prisići.
 Ti učin odsići njegove gardosti
 mečem kim posići priti tve svetosti.
 Pridaj mu sliposti, neka ga zadi(j)u
 mrižom me liposti i zamkom oči(j)u. 1055
 Kad s njima uzbese(j)u, da riči jazika
 moga se zabi(j)u u sartce človika.
 I ljubav velika smami ga tudi(j)e,
 tako da dovika ne znat bude gdi (j)e.
 Čini u mni smin'je, sartce da su tvardi 1060
 i stanoviti(j)e da njega pogardi.
 A da ga rastvardi skoro desna ovaj
 i sasvim ogardi, kripost joj ti podaj.
 Takova stvar i taj po tebi stvorena
 biti će po vas kraj slava tvoga imena. 1065
 Ako jedna žena ubi(j)e muža, kim
 sad je pristrašena zemlja s narodom svim.
 Ni jakost tvoja, vim, u mnoštvo nikih ljud',
 ni oružja ni s tim u barzih konji trud.
 Da u volje tvoje sud, kim si vazda nižil 1070
 svaku oholu ćud, humiljenu višil.
 Vazda s' milostiv bil i tisih molitav
 vazda si uslišil. Ti sada uslišav
 rabu tvoju, postav rič u ustih mojih,

u sartcu razum prav, moć u rukah ovih. 1075
 Hiža svetinj tvo(j)ih vavik sveta da je
 i u narodih svih da te svak poznaje.
 Svak te spovidaje, reče: "Ovo je Bog
 koga vlast svuda je i ki (j)e sam svemog."
 Takoj se ona pomog svetimi molbami, 1080
 prostrav kolina nog, dviže gori rami.
 I sašad skalami, Abru svoju dozva
 ka, jer pod svitami spaše, jedva se ozva.
 Ona ju ne psova da reče: "Opravi se
 i pojti van krova sa mnoom sad spravi se." 1085
 Toj rekši, izvi se iz vriće i vodom
 po puti umi se i namaza vonjom.
 Splete glavu kosom, vitice postavi,
 kontuš s urehom svom vazam na se stavi.
 S ošvom ruke spravi, uši s ušerezmi, 1090
 na nogah napravi čizmice s podvezmi.
 S urehami tezmi, ča mi (j)e viditi,
 dostojna bi s knezmi na sagu siditi.
 I jošće hoditi na pir s kraljicami
 i čtovana biti meu banicami. 1095
 Zlatimi žicama sjahu se poplitci,
 a trepetljicami zvonjahu uvitci.
 Stahu zlati cvitci po svioni sviti,
 razlici, ne ritci po skutih pirliti.
 Svitlo čarljeniti ja rubin na parstih, 1100
 cafir se modriti, bilit na rukavih
 biser i na bustih, i sve od zlatih plas
 sjati se na bedrih prehitro kovan pas.
 Velik urehe glas da liposti veći,
 ka biše kako klas iz trave resteći, 1105
 al kami, ki steći u zlato, zlatu da,
 izvarsno svitleći da zlato većma sja.
 Tako t' ona prida uresi krasosti
 poveće ner pri(j)a od njeje liposti.
 I to ne bi dosti, kako pismo pravi, 1110
 Bog njeje svitlosti uljudstva pristavi.
 Jer te take spravi ne bihu od bludi,
 da svete ljubavi i pravdenih ćudi.
 Zato joj posudi da tko ju ugleda,
 svak joj se počudi i za njom pogleda. 1115
 Poni kad se z(g)leda spravna jur kako pir,
 pripravi obeda: kruh, uli, pargu, sir.
 I vinca malo mir u miščić, pak zamak
 u dvanjkah vas taj žir, Abri bi naramak.
 Toj ti na ramo ustak, Abra prida stupi 1120
 i Judit nju potak, za njom ti postupi.
 Kada jur nastupi na gradne zaklopi,
 zastaše u skupi Ozi(j)u sa popi.
 Vrtar vrat odklop(i), svi se ustupiše:

one steruč stopi, naprid postupiše. 1125
 Tad se usčudiše svi, vidiv Juditu,
 toko lipa biše i u takovu svitu.
 Liplja, mnju, na svitu ni bila ku kralj svet
 vidiv u pohitu dvimi grisi bi spet.
 Al ona, kuno žet ljubavju vze Sikem, 1130
 s česa razsut i klet osta s njim grad Salem.
 Al ku vidiv ognjem jur studena starost
 užga se dviju prem, kim sva laž da žalost.
 Ali kuno hitrost Amona prihini,
 ki meča ne bi prost dilj sile ku čini. 1135
 Al ke toko scini Asuer uljudstvo,
 da na njoj zamimi kraljice oholstvo.
 Al cić ke obilstvo od filistinskih njiv
 požga, pustiv mnoštvo lisic, Sansonov gnjiv.
 Al ona koj odkriv otajstva istinu 1140
 i u krilo se uviv, izgubi jačinu.
 Da ovih krivinu, u kih jest, odkladam,
 lipost, ne rič inu, Juditi prikladam.
 Koj jošće nakladam, ako ni laž i hin,
 kupeći ča skladam od poetskih taščin. 1145
 Mnju, ti bi Apolo lin tirati Dafnu bil,
 tad kon tesalskih stin ovu da bi vidil.
 Siringu bi odpustil sin Merkuri(j)ev Pan,
 ugledal da bi bil ovu gredući van.
 Po Cinte gore stran kakono lovljaše 1150
 Diana luk napan, taka se vi(j)aše.
 Kada se boraše za z Di(j)anirom stat
 Herkules, koj mnjaše da par neće postat.
 Kip, obraz tere vrat ove zgledal da bi
 vargal bi se navrat, al se boril ne bi. 1155
 Ča veće dim tebi? Paris taku ženu
 imil da bi sebi, pustil bi Helenu,
 ku Garcu odvedenu, jer opet nimaše,
 Troju podsedenu deset lit arvaše.
 Ako poni staše zamamljeni, ove 1160
 kad lice sgledaše, s Ozi(j)om popove,
 ne čudo, jer slove koga moć, Bog tadi
 nje gizde takove lipostju obnadi.
 Nitkor ju ne zadi ni ričju ni stvarju,
 i stupiv nazadi, da projde, puščav ju 1165
 rekoše: "Možav ju, Bože otac naših,
 oda zla izbav ju i od tih sil strašnih.
 Misal nje kriposnih dili ti napuni
 i milost daj da njih svaršeno ispuni.
 Da glas nje pripuni i zemlju i kamen, 1170
 sama se ukruni sa svetimi. Amen."
 Jur sunčeni plamen, vodeći s sobom dan,
 od zvezd jasnih zlamen taćaše, grede van.
 Bižeć na nižnji stan noć s čarnimi koli,

nošaše donjim san, ako su ki doli. 1175
 Kad ljudi oholi ki stražu bljudoše,
 obhode okoli Juditu sritoše.
 Sliša(t) ju zajdoše: "Od kud greš i kamo?
 Ča t' jime?", rekoše. "Pravi nam da znamo."
 Ona reče: "Ovamo od Betuli(j)e sam 1180
 i put je moj tamo k vašim poglavicam.
 Ostaviv grad i hram, s životom bižim tja,
 jer će se dati vam. Judit se zovu ja.
 A da sa mnom sada ova druga verna
 ne ostane zada sasvima čemerna. 1185
 Doprit Oloferna ne brante mi, molim,
 vlast njega nesmerna da pozna ča kolim.
 Reći će: Toj volim. Jer mu ću skazati
 ča će bit oholim i kako će jati
 ov grad, a nimat(i) škodu ni trud velik, 1190
 tako da s te rati ne zgine ni človik."
 Ne bi ti ner tolik tada govor njeje.
 Oni hip nikolik postaše glede je.
 Čude se od kude je stvoren'je, od kega
 sve od svita meje nimaju lipljega. 1195
 Pak rekoše: "S tvega premudra i smina
 činjen'ja od svega biti će t' načina,
 ku želiš, ne ina. Toj on čas oćutiš,
 ki prid gospodina našega postupiš.
 Dobro ne izustiš da će ti sve dati, 1200
 ča godir obljubiš i budeš pitati.
 Jer će dostojati ti razum, ta lipost,
 da bude imati svaku čast i milost."
 Govore toj, linost s njom pojti nimiše,
 gledaje nje svitlost svi se zamamiše. 1205
 Kud se obratiše, hode meu vojskom,
 svim oči zaniše, svaki zarča za njom.
 Greduć uprav stazom, dojdoše k šatoru,
 i on ju prid sobom zazva u komoru.
 Ki polje i goru množtvom svo(j)ih sio, 1210
 kako ti govoru, biše pokrilio.
 Kad ju je vidio, s parvoga pozora
 ranu je oćutio ljubvena umora.
 Staše kako gora, sobom ne krećuć(i),
 oči ne zatvora, k njoj jih upirući. 1215
 Tako sta tarnući serifski gospodin,
 Medusu kažući njemu Dana(j)e sin.
 Pod šator u osin ki stahu knezove,
 svi se okolo sklin, gledaše obraz ove.
 I riše: "Takove ako se tuj goje, 1220
 podstupmo gradove i ki u njih stoje.
 Arvanje i boje ni triba odnimit,
 grade, horu toje dokol budemo imit.
 A tko se neće bit i vazda u svaki boj

dobrovoljno hodit zacić tacih gospoj?" 1225
Ona ti meu toj prid Oloferna stav,
sideća na pristoj, pisan vas kako pav.
Jer ga tkalac otkav, komu ne biše par
u asirsku daržav, biše jimio mar
nastrikat cvitja bar svilami razlici 1230
i zlatom i još zgur dragimi kamici.
Tuj poni u lici pozriv ga Judita,
pade k zemlji nici vele uhilita.
Poklon hitra svita biše, kim ga (d)vori.
On se rukom hita i reče: "Stan gori!" 1235
Paka joj govori: "Budi dobrovoljna.
Bit ćeš u mom dvori pri(j)ata i voljna.
Ni ina nevoljna zemlja u istinu,
ner služit zlovoljna momu gospodinu.
I puk tvoj gardinu da ne skaže k meni, 1240
ne bi mu jačinu kušali tužbeni.
Bili bi blaženi u svem svomu horu,
budući službeni Nabukdonosoru.
A sada da t' stvoru milost ku t' obitam,
i kako t' govoru, da t' se ne izvitam. 1245
Rec mi ča te pitam: Za ki uzrok onuj
stran, za ku pohitam, ostaviv dojde tuj?"
Ona malo otuj stupiv, dviže oči
tere tiho uz tuj rič riči potoči:
"Ako smi uz oči gospodina svoga 1250
raba da mu soči, sliši svita moga.
Jer gospodstva tvoga velikost ako će
dostojat se toga, ča želi, znat hoće.
Sa tvoje pomoće kralj Nabukdonosor
ne samo ovo će, da svita steć prostor. 1255
I ne listo taj dvor hoće mu služiti
po tebi, da vas stvor i zimi i liti.
Jer je po svem sviti glas tvoje hrabrosti,
smin'ja, sile, svisti i svake mudrosti.
Da neka t' ludosti skažem puka moga, 1260
ki tvojoj milosti ne da mista svoga.
Razsardil je Boga ki po prorocih svih
priti da će s toga pridati tebi njih.
A jer znaju svoj grih, zato t' trepe strahom,
u plač obrativ smih, muče se uzdahom. 1265
Telo sarši mahom, obraz je gladan, žut,
jazik popal prahom, žadan, ližući mut.
Jure od skota mut ožimlju, obhode
kupeći ga u skut, jer pripuše vode.
Stada i stad plode klat su odlučili, 1270
karv njih, ka je gode, hlepeč da bi pili.
Hlepeč da bi jili, riše da straćeni
budu ki su bili sudi posvećeni,
zlata ter zlaćeni, za vino i žito,

a bit će ockvarnjeni da jih taknu listo. 1275
 Ne bud sumnjen ništo, s toga će smagnuti,
 kako s' na to misto, svi će poginuti.
 Zato odbignuti odlučih i k tebi
 totuj pribignuti da me primeš k sebi.

Ni to bilo ne bi, ako bi naš on Bog, 1280
 kino je na nebi, ne dvigal na njih rog.
 U griha bo barlog ne padoh s njimi ja,
 on ki (j)e sam svemog, hoti da bižim tja.

I da navistim sva ka će tako projti,
 neka svitlost tva zna, jer j(i)h će Bog ojti. 1285
 Raba ću tva pojti jošće molit njega
 da pravi dan dojti kad će raspa sega.

Znan ćeš bit od svega kad se ja pomolim
 i tvoga posega spišen'je izmolim.
 Bude t' Jerosolim tvoj, dobro to ja znam, 1290
 i s pukom oholim, Bog je to rekal nam.

Tako da pakost vam u tom ne postane,
 primajuć grad i hram, ni pas ne zalane.
 Da njih ovej rane navistim tebi tuj,
 Bog, ki nebom gane, posla ti rabu suj. 1295

A za tuj milost, kuj obitaš i stvoriš,
 daj ti plaću onuj Bog koje dostojiš.
 Pravo je da stojiš slavan nada svimi,
 da vazda zdrav hodiš i vesel s tvo(j)imi."

Tako ričmi timi pokol mu vuhlova, 1300
 kolinmi obimi poklek, skut celova.
 Takoj ti svidova svinju da uti(j)e
 pomnja težakova, češuć oko ši(j)e.

Vode joj ulije i željudom pita,
 da ju pak ubije i ditcu napita. 1305
 Ona hruča, rita, legne uz močiru,
 hvata iz korita; on ostri sikiru.

Vesel u svu miru Oloferne tada,
 svim ričem da viru i ki stahu zada
 riše: "Mi do sada ne slišismo vide 1310
 od jezika mlada vetši(j)e beside.

Od kuda izide ova jasna zora,
 dostojna da side na nebesih zgora
 Nabukdonosora. Zovući: Zemlju tuj
 ostaviv i mora, hod ovdí gospoduj! 1315

Ni ti žene u svuj daržavu od svita,
 razum, lipost u kuj krasni(j)e procvita.
 Ni ka rič poskita slaje kad govori,
 iz ust joj uresita kada jih otvori."

Tako pod šatori veziri ki stahu 1320
 govoreći, gori hvale nje dvizahu.
 I nju ti gledahu ka prid Olofernom
 staše, gdi vi(j)ahu nju s Abrom nje vernom.
 "Besidom bisernom", Oloferne reče,

"i ričju opernom sartce mi opteče. 1325
 Sunce mi isteče Judita kad dojde,
 onim ti odteče od kihno ti pojde.
 Dobro da jih ojde, dobro Bog učini,
 ki da ti vred projde k našim silam, čini,
 veleći: Svi ini ki su puka tvoga, 1330
 biti hoće plini skoro zbora moga.
 Obitan'ja toga ako se spuni stvar,
 verovat ću Boga kimno ti imaš mar.
 Biti će t' od nas har i parva čast u dvor
 i taj će t' dati dar Nabukodonor, 1335
 Da ti ne bude par u mnogih gospoj hor."

LIBRO PETO

Oloferne, pokol tej riči zgovori,
 tim, ki stahu okol, reče: "U komori,
 gdino su zatvori blagu sakrovitu
 i tvardi zapori, povedte Juditu, 1340
 Ka po svo(j)em svitu, u komno ni starvi,
 zemlju zlata situ dat nam će prez karvi.
 Davajte joj parvi dil jistve i kruha,
 ki se meni marvi, ka se meni kuha."
 Judit strese uha. "Neću", reče, "toga 1345
 da, ockvarniv duha, ne razsardim Boga.
 Da jisti ću ovoga ča vo s sobom nosim,
 za da pri onoga, ča t' rekoh, isprosim.
 I još da prip(r)osim da spiši te strane
 dati t' Bog, ke mnogim po svitu su znane." 1350
 On reče: "Tej hrane ča ćeš učiniti
 kada ti nestane, o čem ćeš živiti?"
 Ona se rotiti priča ponasmihnuv
 da brašno saspiti ko doni pribignuv
 neće, dokla dvignuv ruku svu ne svarši 1355
 i počine stignuv ča misal nje varši.
 Baruni odpar(v)ši vrata od ložišća
 i svuda nastar(v)ši sviona krovišća,
 rekoše: "Hladišća tuj su tva, gospoje."
 Ona se namišća i reče: "Dobro je." 1360
 Da parvo ovo je isprosila moleć,
 molitve dit svoje u noći ishodeć.
 Da nitkor, odhodeć: "Kamo ćeš?", reče joj,
 ni opet dohodeć: "Od kud greš? Ča je toj?"
 Toj biše dao njoj Oloferne, svo(j)im 1365
 vratarom tad takoj zapovid čine svim.
 Taj slobod dvima njim, Abri ter Juditi,
 da bude, ne inim, za tri dni služiti.
 Ona izhoditi ja k dragi slazeći,

k potoku hoditi vodom se čisteći, 1370
 a pak uzlazeći Bogu se moljaše,
 da, puk slobodeći, spuni ča mišljaše.
 Za tim čista staše u komoru došad,
 ni se okusaše ner jur sunce zapad.
 Ko četvartom izšad, svitlost svim ljudem da, 1375
 i Oloferne tad dvor na večeru zva.
 Slugu Vagava sla da Juditi veli
 da sram odvarže ta, da se k njemu seli.
 I ča on uzveli, pristane učinit,
 a dar, kino želi, svaki hoće imit. 1380
 Jer mu će prirok bit da žena stoji tuj,
 a on da će živit želeć imiti njuj.
 Pojde Vagav i suj besidu poni njoj.
 "Vladiko", reče, "u onuj jure komoru poj
 gdino gospodin moj sedeći počiva, 1385
 Želeći obraz tvoj ki suncu odsiva.
 Zatoj te priziva da s njim i pješ i jiš,
 da vesel pribiva dokol uza nj sidiš."
 "Ka sam ja da barž mniš", Judit odgovori,
 "da neću na pospiš pojt u toj komori? 1390
 Ki su mo(j)i opori, da hizat uz ostan
 mogu, ali gori reć: Niže mene stan.
 Bud poni dobro znan, ča je drago njemu:
 meni (j)e kako man i slatko u svemu.
 Raba ću bit temu za moga života, 1395
 ako mu sam čemu, zna njega dobrota."
 Takoj riči mota Judita vesela,
 da je ta pohota Oloferna svela
 na taka jur mela da će leći nice,
 a gradi i sela steći parvo lice. 1400
 Kad spusti udice ter zadije ribu,
 istežuć tunjice, mahne gori šibu
 ribar i potribu ima jur dat ju van,
 radostan da hlibu smok mu je pripravan.
 Tako, kad osnovan jur misli svoje teg 1405
 vidi Judit, izvan urehe na se usteg
 i skuta pouspreg, radosna pojde tad
 da tuj, rukom poseg, osnovu otko sad.
 Oloferne nju kad prid sobom ugleda,
 u ljubavi zašad, sartce mu uspreda. 1410
 Slaja mu bi meda, da gorkost će žerat,
 studeniji leda kada bude ležat.
 Kon sebe ju pojat hiti za tarpezom
 i niže njeje stat zapovidi knezom.
 Njoj reče: "Obezom jesi me obezala, 1415
 jer harlim potezom dojt si hajala.
 Tim si dostojala da pri mni milosti,
 ku želiš, imala budeš u radosti.
 Sad vesela dosti sa mnom pi(j) ter blaguj

i s ovimi gosti obilo se počtuj." 1420
Ona njemu uz tuj zahvalivši, reče:
"Veselo ću stvar tuj učinit, jer steče
blagost, pokol čeče uza te raba tva,
ka želi da kleče prida te zemlja sva."
Tad pi i blagova ča biše opravila 1425
Abra i gotova prida nju stavila.
Meu tim je nudila njega da ji i pje,
ter ga veselila da se većma nal'je.
Da kada se opje, zaspi i zahrope,
požre takoj osje, da veće ne sope. 1430
O, kino se tope u žartju mnogomu,
vijte kako ope život sad ovomu!
Ne njemu samomu grih je ta naudil,
da jošće svakomu u kom je kada bil.
S toga je izgubil Adam s Evom milost, 1435
ku je najpri jimil, svih vargši u žalost.
Noe svoju sramost odkrivši grubo spa
kad ga obali jakost vina ko garlu da.
Lota kad pjanost ja, ne znajuć spi uz kih,
ma njih, kim biše ća, čini sinov svo(j)ih. 1440
Esau liše tih parvorojen'ja čast
i blagoslovi svih otčevih zgubi slast.
Jer davši garlu vlast pri voli požriti
od zdile jedne mast ner sve to imiti.
Puk božji živiti o pići nebeskoj 1445
počan, ja marziti, objistan jur, na toj.
Egipskih lonac loj želeći, ushvali,
i njih mnogih zatoj Bog smartno popali.
Običaj on zali sinov Hele popa
ki su umicali meso iz ukropa. 1450
Smartju jih pokopa, vze njemu popovstvo,
jer ne poja stropa na njih nepodobstvo.
Vino ter oholstvo Aleksandra smami
tako da ubojstvo svo(j)imi rukami
stvari, pak suzami lica gorko umi 1455
obujat tugami: toko draga ubi.
Centaure pogubi Peritov s Lafiti,
jer hvataje zubi, jer pjani i siti,
onih kih počtiti njih dostojaše se,
za žene zaditi ne sramovaše se. 1460
Saki zgubiše se kad u Cirov okol
stupiv, ob(j)iše se, opiše. I pokol
legošće kako vol, on na nje napusti,
razbi jih, da jim bol, živih jih ne pusti.
Vino život shusti Lacida i Krisipa. 1465
Mudrost od njih usti začarni taj sipa.
Taj konac opipa pitanski Arceslav
i on pjan udipa u Karonovu plav.
Toj se hudinji dav Antiok, moguć kralj,

jaki kakono lav, s kimi (j)e za stol stal. 1470
 Bi jih pjan. Bi njim žal. Tarpiti ne htiše
 sramotu i pečal ter ta ga ubiše.
 Bolje ti mu biše u boj smart pri(j)ati
 još kada imiše sa Rimnjani rati
 nere živu stati do stotin lit roka 1475
 pak konac imati tolika priroka.
 Raskoša obroka i vina ko sarka
 učini žestoka Antoni(j)a Marka:
 silan po Rim tarka vlastele koljući
 njih blago raztarka kuhačem dajući. 1480
 Toj ga podtičući Kleopatru ljubi,
 ženu pušćujući. Po tom sebe zgubi.
 Ki su taki zubi, zlobe će nadvrići
 kako vethe rubi kripost će odvrići.
 Na konac nesrići upast će u svakoj: 1485
 nemoć jih će sići, stumak ne dat pokoj.
 Smalit će razbor svoj i jošće iman'je,
 pak u vikomnji znoj biti će njih stan'je.
 Zadit će smijan'je drugi, rič su čuvši,
 govorit: Zaman je, tarbuh nima uši. 1490
 Razbire piću si i slasti privraća,
 i vina oku(s)ši, ter u se sve svraća.
 Da kino se odvraća od dobra nauka,
 prida nj se ne izvraća ča se totu kljuka.
 Tim piše ma ruka, kimno svetu duhu 1495
 ne zgodit jest muka veća ner tarbuhu.
 Ki nimaju buhu huda utvarjen'ja,
 zalizlu u uhu spasena slišen'ja.
 Da jur govoren'ja rič se tamo vrati
 na saj spoviden'ja odkle se uvrati. 1500
 Oloferne stati na noge prejedva
 mogaše. Jer jati koko mogahu dva
 toliko sam on zžva i obuja ga san.
 Vagav zatvaruć, zva inih da gredu van.
 Idoše na svoj stan, sobom teturaje, 1505
 jerbo ne jedan žban popiše spi(j)aje:
 redom začinjaje, zdravicu obnose,
 jednu popi(j)aje, a drugu donose.
 Pojdoše zanose tud ovud nogami.
 Sami se nadnose, kimljući glavami. 1510
 U obraz jim plami a na nosu para,
 i na brade prami lašćaše se ckvara.
 Tarbuh kako žara nadmen odstojaše.
 Rič, ku potopara, jazik prikošaše.
 Sviste ne saznaše, ctakljahu jim oči, 1515
 rugo njimi staše i smih se potoči.
 Jer niki o ploči udri sobom pad se,
 niki se pomoči, niki kara svad se,
 niki daržat rad se, druga uhitiše,

ter i z drugom zad se oznak uzvaržiše. 1520
 A niki rigniše, niki se gnušahu,
 a niki ležiše, niki na nj padahu.
 A družih nošahu, stavit jih na odar.
 Toko se saznahu koko martav tovar.
 Tko će imiti var ustegnuti garla, 1525
 pogledaj ovi bar ter vi(j) je l' umarla
 tuj čast i doparla tamnost i gardinja,
 ka je oto svarzla da je vitez svinja.
 Sad vi(j) kako linja Olofernja sila,
 kako ju razčinja hot nečista dila. 1530
 Postilja je bila na sridu komori,
 mehka, čista, bila, s pisani zastori.
 Na njoj se obori Oloferne unid,
 zaspava većma gori nego morski medvid.
 Speći ga tako vid Judit, Abri svojoj: 1535
 "Poj polahko naprid", reče, "na vratih stoj!"
 Ove dvi tad u toj ložnici ostale
 s Olofernom, u njoj ne bihu zaspale.
 Poni od tej stale na vratoh Abra sta,
 jesu l' straže pale, oslihovati ja. 1540
 I straže i čeljad sva ka biše okoli,
 biše kako martva. Svi bo na tom stoli
 jiše kako voli, da još veće piše.
 Bditi ne bi koli, straže ne činiše.
 Ki (j)e nebes više i ki svaka more, 1545
 jur odlučil biše puku da pomore.
 Judita zastore postilji razmače,
 sartce joj kopore, bliže se primače.
 Ruku s rukom stače i k nebu podvignu,
 na kolina klače i suzami rignu. 1550
 Glasa ne izdvignu, da moli u sebi:
 "Bože, daj da stignu ča je godi tebi.
 Stvori milost meni, pokrip rabu tvoju,
 strah mi vas odnemi, dvigni ruku moju
 da stvar svarši koju misal moja plodi, 1555
 da se tebe boju puci ter narodi!
 Sada, sada hodi, tvoj grad Jerosolim
 od nevolj slobodi i vas puk tvoj, molim.
 Rasap daj oholim ki se uzvišuju,
 pokoj pošlji boljim ki se ponižuju. 1560
 Ovo ča veruju po tebi ja moći,
 koko potribuju, hoti mi pomoći.
 U dne ter u noći tebi da hvalu dam,
 jer u tvoje moći sad svaršit to uzdam."
 To rekši dviže ram i na nogah postup, 1565
 ter muče bičag snam ki višaše o stup.
 Podri ga, kičmu zdup Oloferna jednom,
 a drugom rukom lup, kla skube objednom.
 Hronu, strepi sobom, ležeći on oznak,

darhta ruka s nogom, vas se oslabi pak 1570
 izdaše. Ne bi jak. Garkljanom siča karv.
 Tako t' zgibe junak, tako spusti obarv.
 Zgrize ga mao čarv oružjem njegovim.
 Ubi ga ženska sarv, ki biše prostro dim
 da zajme svitom svim. Ki mnjaše da ni Bog 1575
 silam njegovim tim jest protiviti mog.
 Prostri se tuj nebog, prez glave, kako panj.
 Juditi Bog pomog kada napade na nj.
 Da joj ni trud zamanj, da stvari viru da,
 prikla ga, steć uza nj i odni glavu t(j)a. 1580
 I Abri reče: "Na, u dvanjke toj zatvor!"
 Sama se prope i sta, skide s odra nastor.
 Odvaliv trup od zgor, pak po običaj svoj
 izidoše na dvor, kako da mole obhoj.
 Ne dav nogam pok(o)j, projdoše vas okol, 1585
 premda jim biše znoj, obvargoše prodol.
 Kako kada sokol uhvati lovinu
 zavje se više skolj, side na visinu.
 Ne pustiv živinu iz nohat, ku je jal,
 dokla dopre stinu gdi je gnjizdo svijal. 1590
 Harlo ti (j)e lital, da se napitaju
 ptići, jerbo je znal da lačni čekaju.
 Tako t' ne sustaju ove dvi, ni sidu,
 dokla ugledaju vahtare na zidu.
 Pojdoše po brigu, i kad bi blizu vrat, 1595
 Judita napridu uzupi, napan vrat:
 "Otvorte, otvorte grad, jere je s nami Bog!
 Otvorte, otvorte! Sad oni ki (j)e svemog
 puku svomu pomog, skazal je svu kripo(st).
 Nečistih u barlog varže, nam da milost." 1600
 Pri(j)am jih u naglost, stražane idoše.
 Nenadinu radost tu popom rekoše.
 I svi se stekoše, Juditu vidiše,
 svitil'ja snesoše, jerbo još noć biše.
 Judita sta više i jer staše gromor, 1605
 svi bo se čudiše, ne mneći jur nitkor
 da ju on sčeka zbor - rukom da zlamen'ja,
 da muče ter govor sliše nje činjen'ja.
 Uši na slišan'ja dvigoše primuknuv.
 Reče: "Humiljen'ja pridajte poniknuv 1610
 Bogu, jer uzdvignuv on ki u nj ufaju,
 onih bi prikinuv kino ga ne haju.
 Kino toku vaju nas pridati napi,
 karvi tuje žaju, svoju pivši, zapi.
 Glas vaš Boga vapi i Bog rukom mojom 1615
 Oloferna (s)kvapi su noć pravdom svojom."
 Tad pohvativ rukom z dvanjak ize glavu,
 ukaza prid pukom strašnu, svu karvavu,
 klanu kako bravu. "Evo glava", reče,

"kano su daržavu priti da rasteče." 1620
Pak razvivši peče: "Evo", reče, "karzan
na kom pjan pričēče, na kom karvju parzan
osta vele marzan, kad od jedne žene
smartju bi povarzan, Bog pomogši mene.
Ki stvar tako rene, ki moga počten'ja 1625
čuva da ne uvene s nikoga zgrišen'ja.
Da meni vraćen'ja, da sebi dobitje,
da vam slobojen'ja, da svim dobro žitje.
Njemu poni pitje slavno hti(j)mo peti,
tere žgati žartje, a zlobe odneti, 1630
pravoga oteti. To će biti dike
njemu, ki (j)e sveti, milostiv u vike."
Vidivši puk like nevolj svo(j)ih, pokol
Bog jur protivnike smete i njih okol,
prignuše glavu dol, njemu zahvališe 1635
slaveć njegov pristol, Juditu hvališe.
Ozi(j)a tuj biše, od vesel'ja suzi,
radosno uzdiše videć konac tuzi.
Kakono ki upuzi u porat jur mneći
da ga val pogruzi - vitar strašno dmeći. 1640
Raduje se steći zgibil koj ubiže,
u sebi misleći, ter spanan ku stiže.
Hvalu Bogu dviže da ga ne poklopi
more i ne stiže, ko mnogih potopi.
Tako ti meu popi vesel Ozi(j)a stav. 1645
Su besidu sklopi: "Boga svak", reče, "slav
ki milo k nam ustav. I moć ženske desne
moćju svojom nadav, protivnim glavu sne.
U noći ter u dne budi vazda s nami.
Pečal, misli trudne vazda nam odnami. 1650
A ti meu ženami blažena s' Judita,
Blažen Bog ki rami svo(j)imi te šćita.
I od zla zamita, i ruku upravi
na smart, koga prita vas svit u strah stavi.
Tako te proslavi, da će t' hvale dati, 1655
u svita daržavi svi ki budu stati.
Pri će se vraćati ka vrilu vode rik,
po moru plavati od svih težina sik,
svitlost sunčenih zrik u istok zahodit,
nere će tvo(j)ih dik slavan glas ne hodit. 1660
Ka život ohodit nisi se šćedila,
za ovi slobodit puk od pogibila.
Platit takaj dila nitkor nas ne more,
Božja t' jih plat sila, kano svaka more."
Toj on odgovore, ki bihu tuj ljudi, 1665
svi usta rastvore, riše: "Tako budi!"
Dozvan dojde tudi i Akior nebog,
pače blag, kad trudi olahča mu nalog.
Reče mu Judit: "Bog israelski danas,

koga, da je uzmog obarovati nas, 1670
 ti reče, neka znaš, prikla u ruku mu
 vrat, kako jedan vlas, neverniku tomu.
 A da vidiš komu, ovo t' glava onoga,
 u oholstvu svomu ki pogardi Boga.
 A tebe dilj toga reče da će zgubit, 1675
 kad puka ovoga klat bude i rubit."
 Akior u subit prenu se, ugledav
 glavu ka ga ubit reče, totu zagnav.
 I ništar ne postav, pristrašen poniknu,
 kako na koga lav iznevarke riknu. 1680
 Kad se dviže, kleknu polag njeje nogu
 pokloniv se reknu: "Blažena s' pri Bogu,
 Bogu tvom ki mnogu svim po te milost da.
 Moć njega svemogu hvaliti će svuda
 Po svem svita stogu, sluti budeš kuda. 1685

LIBRO ŠESTO

Obrativ se Judit, reče: "Slišete ča dim.
 Bog nam će posudit još milosti za tim.
 Zbodte kopjem jednim glavu tuj i pojte
 gori na gradu s njim, ter umistiv ojte.
 Ništar se ne bojte. Kada isteče dan, 1690
 odparvši vrat, projte z bukom, s oružjem van.
 Svaki prid gradom stan, da još ne poj doli,
 ni se sa mista gan, ni kreni dotoli.
 Dokol njih okoli, totu vas videće,
 zbuče se ter poli šatora hodeće 1695
 i ščiti kućeće budu budit njega,
 ki se zbudit neće jur za vika sega.
 Ki kada vide ga prez glave ležeći
 i karvava svega, hoće jih strah sveći.
 Vi kad jih bižeći od zgoru vidite, 1700
 tad smini hiteći na njih oborite.
 Slobodno naprite, jer pod noge vaše
 Bog njimi poskite, dat jim će zle paše.
 Probavit će čaše ke su sinoć pili,
 ginut će njih baše, vi ćete bit cili. 1705
 I kojono sili Mesopotami(j)a
 pridav se uhili i sva Cilici(j)a,
 i još s njom Siri(j)a, tuj ćete sada vi
 raztirat, da svi(j)a nogami kud ne vi."
 Kako jim reče, svi tako učiniše. 1710
 Akior, jerbo vi kolika moć biše
 Boga, kim dobiše, poganski blud pusti
 u ki pri živiše, poča zakon bljusti.
 Boga sartcem, usti jednoga počtova,

njega t' ne popusti. Pokol se obrizova, 1715
tuj vazda stanova sa obitil'ju svom,
sveto životova do konca u gradu tom.
Vidiš li da u kom čoviku pravda jest,
još da ga triska grom, u dobro ga će unest.
Dobro će ustati i sest, vekše će nevolje 1720
napokon ga navest na spasen'je bolje.
Danica jur skolje zrakom odivaše,
ter čarljeno polje suncu pušćivaše.
Sunce podivaše jur svitlu glavu van,
jur svuda sivaše, jure bi bili dan. 1725
Zbodena na ostan na turnu tikva sta,
i ništar ne postan, s oružjem družba sva
barom po vrata ta buknu z bukom na dvor.
Trumbitaš praskat ja protiva vojsci zgor.
Po vojsci sta gromor, tekoše k šatoru. 1730
Ki bihu pod šator, staše prid komoru.
Oružjem koporu, Oloferna zbučit
hteć, jer na zaporu ne smihu mu kučit.
Zamani bi bučit, on se ne probudi.
Tim se jaše mučit. Shode glave ljudi 1735
vrataru, da zbudi njega sad, rekoše,
koga čuti sudi vojvode dojdose
Govore: "Zidoše od zakutak miši,
ter nas zatekoše da boj bi(j)u piši."
Tad Vagav uliši, u dlan bi beritom, 1740
za tim poposliši, mneć da spi s Juditom.
Ne čuvši za svitom šušnja ni govora,
zadi parst za plitom, razmaknu zastora.
Ugleda trup zgora gdi leži prez glave,
a pod njim je kora postilje karvave. 1745
Zavapi i plave razdri o se rube,
i brade pahljave sidine oskube.
Zatim sobom snube, plačan teče vidit
od skrovišća kruge u ke staše Judit.
Ne zastav ju, hitit ja da van isteče. 1750
Istekši ja vapit: "Jedna žena", reče,
"Židovinka, spletče rugo u sem dvoru,
priročno poleče Nabukodonosoru.
Evo u svu komoru Oloferne kopni
na postilji goru, na njemu glave ni!" 1755
Asirski baše ti glas kada slišiše,
obojmeknuše svi i svite razdriše.
Svi se pristrašiše, kako komu gavun
vali zbiv odniše argutlu i tamun.
Dimajući garbun jidrom paha, huhće, 1760
miša s morem salbun, on od straha darhće.
Takim strahom dahće bjeno sartce ovih,
plač ter vapaj bahće, i jur obide svih.
Ne osta karv u njih, i vidiv na grad dil

udov Olofernjih, strah jih je veći bil. 1765
 Marmor je svuda vril, smete se vas okol.
 Starknja usta od sil, svak je bižat obol.
 Kako kada sokol u nebo se vija,
 jato se ptic odzdol široko razvija.
 Ča pri more svi(j)a, naprid se po(j)ima, 1770
 jer ga strah zabi(j)a, duše ne po(j)ima.
 Tako tada njima bojazan micaše,
 simo-tamo svima po polju starkaše.
 Svaki se bojaše jer Betulijani
 oružnih hust staše nad njimi u strani. 1775
 Ki vidiv da bani asirski odbigoše,
 s onih gornjih stani vičući stekoše.
 Stižući bodoše mnozih šćipačami.
 Mnozih posikoše po pleću sabljami.
 Mnozih ki lugami na konjih bižahu, 1780
 sabjeni praćami legoše u prahu.
 Nevidom svi(j)ahu. Nigdar toke sile
 u toliku strahu, ja mnju, nisu bile.
 Kud su god hodile, ni kih moći manje
 jesu naskočile, ni tirale hlanje. 1785
 Ozi(j)a, da na nje od gradov pripuste,
 jer će biti sa nje, da jih ne upuste.
 I da ljudi huste zaskoče na cistih,
 mače, ki to zuste tičući po mistih.
 To pisa u listih, ke kada pročtaše, 1790
 od mist onih istih harlo se sticaše.
 Ter ti jih tiraše, derući, bi(j)ući,
 gdi su njih mejaše deri dopirući.
 Meu tim slazući od Betuli(j)e, ki
 grada čuvajući ostali bihu svi. 1795
 Asirski okol gdi biše ostao pust,
 mnogu pratež ondi raz(u)zeše u hust.
 Kako vinograd gust, kad je voće zriilo,
 koga ne bude bljust pudar ni pudilo,
 jato ga pokrilo čvarljak, grozd ne ojde, 1800
 kad se je najilo, s punom gvačom pojde.
 Tako svaki dojde ši(j)u nakarcavši,
 i u gradu projde, okol razsakavši.
 Za njimi prignavši, ča gonit mogoše,
 ki, vojsku zagnavši, z dobitjem pridoše. 1805
 Tuj blago snesoše od asirske sile,
 i ča dotekoše, svim riše da dile.
 Nikogar ne uhile, svi biše bogati,
 i po pune zdile jaše blagovati.
 Jaše napi(j)ati, Bogu hvale daje, 1810
 i veseli stati redom počitaje
 gdi ki dostizaje biše koga ubil,
 gdi ki priticaje biše put zaskočil.
 Bože, kolikih sil kolika gardina,

kolikih slava dil i hvale visina, 1815
koli vred izlinja pribiv se na poli!
Tako Bog načinja svih ki su oholi.
Svi gradi okoli činiše vesel'ja
i na svetom stoli klaše mnoga tel'ja.
Cvitja tere zel'ja tla su natrusili, 1820
borja tere jel'ja zide su nadili.
Trublje su trubili, bubnji su bubnjali,
svirale svirili, cindre privartali.
Hvalu Bogu dali u pisnih pojući,
tance su igrali, svitila žegući. 1825
Hvalu još dajući dilu Juditinu,
kim dobivajući skupiše litinu.
I gradi u istinu zdrišiše straha grop,
ki mnjahu da zginu pod toke sile snop.
Eliakim, veli pop od Jerosolime, 1830
noseć smočen isop kroljaše da snime
nečistoć onime ki se ockvarniše
svite martvih prime, kih zagnav ubiše.
Za njim ti grediše popovi mnogi zbor,
s njim grede dopriše Betuliji na dvor. 1835
I kad pram njim odzgor Judita iskasi,
svakoga ju govor s hvalom dobročasi.
Riše joj: "Slava si Jerosolime sve,
sva radost naša si, počten'je zemlje se.
Jere je sartce tve muški se nosilo, 1840
tobom je strane ove misto oživilo.
A sve je to bilo, jer čistoću tvoju
pogleda Bog milo i da t' milost svoju.
Jer sta u pokoju, muža ne poznavši,
i u svetih broju, parvi ti umarvši. 1845
Bog tebe zazvaši sparti nas brimena
i tebe obravši proslavi t' imena.
Tim blagoslovljena biti ćeš po sve dni.
Biti ćeš blažena gdi dobru konca ni."
Takovom nju oni besidom slavljahu 1850
i Bogu pokloni s njom prikazivahu.
Ki godi imahu Olofernja blaga,
k njoj ga prinošahu, ona Bogu da ga.
A sad veras snaga mojih nju hvaliti
slaba jest i naga. Ništar manj naviti 1855
neću se šćediti hvale, koko mogu,
jer se isčuditi dilu nje ne mogu.
Smionost svoju mnogu ukaza Delbora,
kad razbi nalogu vojske kon Tabora,
da čast togaj stvora z Barakom razdili 1860
i s ljudmi njih dvora ki biše u tom dili.
Jahele još sili hvala se pomina
jer kralja uhili od Kane Jabina.
Kadano bi smina Sisaru ubiti

kino k njemu plina opéaše nositi. 1865
 Da to učiniti sama a samomu,
 i čaval zabiti (j)ur pristrašenomu
 laglje je ner tomu ki steć meu svojimi
 prićaše svakomu da će vladat svimi.
 Još je dika s timi i onoj ka Sibi 1870
 svitom svojim snimi glavu kako ribi.
 Grad jur na pogibi tad Abela biše
 i u toj potribi tim se slobodiše.
 Da toj učiniše jednomu vele jih,
 a njoj hvala biše ka na to svede jih. 1875
 Da ka meu veće jih sama vojvodu ubi
 i tim zatira svih, koli slavni(j)a bi.
 Palas smila ne bi toko ni Diana,
 prizvavši joj k sebi s strilami Peana.
 Ni kano Trojana kralju nos odrubi, 1880
 sasvim desperana, jer joj sina zgubi.
 I keno suzubi muških vojask stahu,
 jake kako dubi, hrab(r)o se nošahu,
 na konjih ticahu prez sasa desnoga,
 gdino prižimahu kopja bodežnoga. 1885
 Ne bi smile toga u obraz pozriti,
 a smila je koga Judita zgubiti.
 Koj poni Hipoliti, koj Pantasileji,
 more se saviti kruna, ka je oveji?
 Ni slave takeji dostojna, ka kada 1890
 ču na svojoj meji Babilona grada,
 da se sam oblada, od nje se odvargši,
 opet ga podklada, kose ne uzvargši.
 Ni keno ner svargši nepri(j)atelja s konj
 i život mu stargši, mečem sikući po nj. 1895
 Takov tada zakon biše meu Zamate,
 nimahu taj poklon da budu mužate.
 Ni ke Pira z bate rekoše odrinut
 ispod Sparte da te, ali s njom izginut.
 Zato od nje minut inamo ne htiše, 1900
 Pir osta ostinut jer se i one riše.
 Ni ke, kad razbiše Cimbri rimske sile,
 same se ubiše jer nisu hotile
 da budu sidile žive pod inimi,
 ner u boj hodile tada bihu s kimi. 1905
 Ni ona ka primi od Meleagra čast
 jer parva meu svimi prostrili prascu mast.
 Prascu ki svaku slast kalidonskih dubrav
 (toku imaše vlast) gubljaše ne sustav.
 Svih tih zajedno stav, ter Judite hvale 1910
 s hvalami njih pristav, reć ćeš: Njih su male.
 Pri toj su ostale kako pri hartu zec,
 pri sokolku gale, pri sunačcu misec.
 Njih jošće slave breč po zemlji boboni,

po zemlji (j)e nje teč - a na nebi (j)e ni. 1915
 Juditina zvoni i visoko gori,
 gdi (j)u s sobom poni, gdi su an'jelski kori,
 Gdi su rajski dvori, kerubin, serafin,
 gdi su svetih zbori, gdi Bog i Božji sin,
 gdi (j)e svitlost prez tmin, radost prez pečali, 1920
 gdi ni konac ni fin dobru nje ni hvali.
 A sad, ki ste iskali segaj svita slavu,
 ki ste nastojali imit slug zastavu,
 ki li dviški glavu vojske ste vodili
 i svita daržavu poda se podbili; 1925
 Ki ni svojoj sili, ni svomu blagu broj
 reči ste umili, živeći u pokoj
 i u raskoši svoj: vi(j)te, je l' dika ta
 vaša takmena ovoj ka se Juditi da?
 Ona se sada sja, vi ste u tamnosti. 1930
 Nju radost obuja, vi ste plačni dosti.
 Ona je u milosti kralja nebeskoga,
 vi ste u gardosti djavla paklenoga.
 Tim ti se svakoga slava vred zamini,
 ki zabivši Boga, svit ljubi i cini. 1935
 Da tako ne čini presveta Judita,
 zato Bog učini da je blagovita.
 Da se po sva lita i po vikov vike
 hvala nje počita, nje pronose dike
 po mora, po rike, po zemlje okol vas, 1940
 i gdi sve vernike sabire vičnji spas.
 Jur poni svaki nas nju hti(j)mo sliditi.
 Jur počnimo danas pobožno živiti:
 moliti, postiti, ponizit dušu i put,
 ostrine nositi, gizdav odvrići skut. 1945
 Daržat čistinjje put, telu ne dati last,
 da svagdan truda prut, da nam ne da napast.
 U svem Bogu dat čast, a ne moći svojoj.
 Da Duha Sveta mast pomaga vazda njoj.
 Utišen'ja pokoj diliti ubozim, 1950
 prostiti nepokoj uražen'ja mnozim.
 I svakim nemozim pomoći ne kratit,
 i ka svakim mozim s ljubicom se obratit.
 Ljubav ljubvom platit, ljubvom i gardinu.
 Za zlih Bogu vapi da jim da dobrinu. 1955
 Ljubiti istinu, laže se čuvati,
 ufan'ja slatčinu nigdar ne pušćati.
 To t' su bili pati, za ke Bog gospodin
 dostoja se obrati Juditu, kako t' dim.
 Po njoj da zgasi dim Oloferna ljuta 1960
 i slobod poda svim ki čekahu pruta.
 I ki jur ni muta nimahu ča piti,
 lica suha, žuta pričali nositi.
 Po njoj jih nasiti obil'ja mnogoga,

po njoj jih naparti blaga još svakoga. 1965
 Svi puci cić toga veselit se jaše.
 Ova hvaleć Boga radosno pojaše.
 Svak, ki totu staše, uši gori napan,
 pisan nje slišaše, riči svoje zapan.

Ovo biše pisan ku ja govoriti: 1970
 "Otvorite usan, počnite hvaliti
 Boga i slaviti u cimbale zvone,
 kitare udariti, psalm peti tone:
 Bog bo potr one ki rat podvigoše.

Onim milost klone ki stav uzdašoše. 1975
 Zgubit nas dojdšoše asirski odbori.
 Toga ne stigoše, Bog njimi obori.
 Dolce, varhe, gori bihu pokriliti.
 Vod naših izvori bihu zavalili.

Požgat su pritili sela naša i stane, 1980
 žene z ditcom htily vest u svoje strane.
 Inim dati rane, svih smartno sikući,
 da Bog naš nas brane, njih slomi tukući.
 Karvavca dajući pod oblastju žene,
 sile njih hotući da budu smetene. 1985

Zatoj ti spletene biše mnogim strahom,
 razbjene i bjene karv smišaše s prahom.
 Ke s nesmirnim bahom bihu nastupile,
 a pak s ovim gradom bit se nisu smile.

Oloferna bile nisu mnozih ruke, 1990
 ni ga naskočile vojske, napan luke,
 ni pojamši suke žiganti nesmirni,
 ni od meči zuke ljudi boju birni.

Da u suknji pirmi Judit, hći Merara, 1995
 i pameti virni pozorom ga vara.
 Svarže s sebe stara udovna odila
 i sta na njoj zgara zlato, biser, svila.
 Rumena ter bila lica sva učini.

Pojde kako vila: tim njega prihini. 2000
 Tim sartce u pini stavi mu pak glavu
 odkla kako svinji ali kako bravu.

Čut bi kako lavu vijan'je plača njih,
 bižeći po travu kad vidiše mo(j)ih.
 Ki jih tukaše svih, goneći kako skot,
 sto tisuć biše kih i četarsta krat stot. 2005

Božja bo to bi hot, tako da bigaše
 okola pustiv plot. Naši jih stizaše.
 Naši jih deraše, oni predajući,
 naši jih rizaše, oni se ne rvući.

Zato sad pojući recmo u radosti: 2010
 Bože svemogući, kolike s' kriposti!
 Ki tvojoj jakosti mogu bit opori?
 Sve od tve strahosti terpi jer sve stvori.
 Ganut se je gori i svita zemlji svoj,

kada ti odzgori, sardit pogledaš k njoj. 2015
 Da strah u kih je tvoj, boječ se zgrišiti,
 ti jim ćeš dat pokoj, ti jih uzvišiti.
 A kino prititi narodu budu mom,
 ti jih ćeš suditi i starti rukom tvom.
 Pasti će s moćju svom u oganj neugasljit, 2020
 bit pića čarvu tom ki nigdare ni sit."
 Zatim puk ja hitit u Jerosolim pojt.
 Bogu se poklonit ki jih li ne hti ojt.
 Hteć barzo tamo dojt, putem se varviše,
 prišad, u tempal projt po vrata nagliše. 2025
 Saužge činiše gori na oltare,
 zavite svaršiše prikazavši dare.
 Stahu redom žare gdi se umivahu,
 i tamjana pare svuda se vijahu.
 Mirisi vonjahu, zvonjahu psaltiri, 2030
 popovi pojahu, odpivahu miri.
 Sjahu kandaliri zlati, sedmostruci,
 i bili dupliri, kako puri luci.
 Dvigši obi ruci, a prignuv kolina
 klanjahu se puci hvaleć Gospodina 2035
 Vesela družina mnogu čini radost,
 jer kim biše tmina, slaja jim bi svitlost.
 Juditina milost oružje pridava,
 Olofernja oholost kim se oružava.
 Koga joj tad dava puk nje kad u gradu 2040
 s plinom ujahava, vesel glade bradu.
 U tempal da dadu tuj. Reče: "Čast Bogu."
 I k tomu nadadu karzno na kom nogu
 steriše, ki mnogu oholast odside
 kad ona nebogu glavu mu odkide. 2045
 Tri miseci side u Jerosolimi,
 tuj pi(j)ući i jide. Judita sa svimi
 vele veselimi blagdane radosti
 čini, jere primi dobitja milosti.
 Paka u naglosti svi se razidoše, 2050
 kino bihu gosti, svak k svo(j)im idoše.
 Da parvo pojdoše Juditu združiti,
 od nje odidoše čtovani i siti.
 Ona posta biti slovuća po svitu,
 počaše ju čtiti više svih uznitu. 2055
 Zatim vazda svitu udovne čistinjje
 nosi na se zditu, odkol umri muž nje.
 Do stare starinjje živi u počten'ju.
 Lakesis trudi nje ču tad u preden'ju,
 Kloto u varćen'ju, Atropos pririza, 2060
 Kad ona življen'ju sto i pet lit stiza.
 Grob ju on poviza u ki joj muž biše,
 veće se ne dviza od tud gdi ju skriše.
 Duh se veseliše da - puti tamnice

izbavljen - grediše gledat Božje lice. 2065
 Puk obrazom nice nad greb plačan zarča
 govore: "Danice svitlost nam pomarča,
 keno glas potarča slavan po svitu svem
 i nju smart posarča, evo je u grobu sem.
 Sama ka biše prem dostojna živiti 2070
 za napokonnji(m) dnem svih vikov, svih liti.
 Ojme, da viditi nećemo ju veće,
 ni s njom govoriti. Obrati nam pleće.
 Utišit se neće, Judita, za tobom
 puk ov, jer ležeće neć ga pri(j)at s sobom. 2075
 Ti s' zaparta grobom, mi suze ronimo,
 ubjeni smo znobom, ča ćemo, ne vimo.
 Ti nam biše, vimo, utiha pečali,
 a sada kopnimo prez tebe ostali.
 Svi smo, evo, pali kako prisičen bor, 2080
 i veli i mali tebi upje: "Otvor!"
 Otvor, ter nas zatvor s sobom u tom grebi.
 S tobom umriti umor gorak nam jur ne bi.
 Da gorko po tebi živit je življen'je,
 svaki plače sebi da zgubi utišen'je. 2085
 Da zgubi učen'je svake riči prave,
 da zgubi dičen'je svake s tobom slave.
 Ojme! Da prez glave ostasmo marzal trup.
 Sartce jadi dave, ostasmo pribjen stup.
 Ojme! Tko toko tup i tvard more biti, 2090
 da bjen od tacih krup neće pocviliti
 ali ustaviti pečalno tužen'je?
 Gdi ste naši sviti, gdi s' naše počten'je?
 Gdi si urešen'je, gdi si naša časti?
 Gdi si uzvišen'je israelske vlasti? 2095
 Gdi si vela slasti svetoga života?
 Gdi s' razuma splasti, gdi s' svaka dobrota?
 Od nas se odmota, a sad ča čekamo,
 ner da nam teškota nika pride samo!
 Prez tebe predamo, prez tebe hoditi 2100
 ne umimo kamo, ni ča učiniti.
 Ti nas zašćititi od zla umi(j)aše.
 Ti nas obraniti od sile mogaše.
 Sunce, ti nam sjaše u dne ter u noći,
 dokla ti življaše. Tko će sad pomoći? 2105
 Timi žutki voći svi se pokladahu.
 Take tužbe moći k sartcu privijahu.
 Tako žaleć stahu. Osmi dan kad pride,
 svi jure mučahu, svak na stan otide.
 Sila ne izide koja bi zadila 2110
 sela ali zide sinov Israila.
 Dokla je živila Judita na saj svit,
 zemlja je u mir bila i potom vele lit.
 Dan u ki bi dobit Oloferne čtiše,

svećen je vazda bit od tih ki dobiše.   2115
Dokla ne podbiše pod jaram svu šiju,
pokol umoriše s proroci Mesiju.
Komu poklon diju, Bogu, spasu momu,
jere konac viju počitan'ju tomu.
Juditi u komu slava će bit dokol   2120
svitu zemaljskomu počne gorit okol.
Ako li daj dotol dokla zemlja ova
bude na karte sfolj slovinjska čtit slova.
Trudna toga plova ovdi jidra kala
plavca moja nova. Bogu budi hvala   2125
Ki nebesa skova i svaka ostala.

Amen.

Ovdi svaršuju knjige Marka Marula Spliciánina
svarhu istorije svete udovice Judite,
štampane u Bnecih po(m)njom i nastojan'jem
Petreta Srićića Spliciánina.
Na svem Bogu hvala. Amen.

In Vinegia per Guilielmo da Fontaneto de Monteferrato ad instantia de maistro Marco libraro
al signo del libro. Nel anno del Signor(e) MDXXI, adi XIII agusto.

Linclito Antonio Grimano principe vivente.

www.hrvatskijezik.eu